

2011 m. balandžio 8 d., penktadienis

Nr. 14 (936) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

Gerbiamieji skaitytojai,

Atėjo laikas vėl Jus prašyti, kad paremtumėte mūsų savaitraštį, skirdami jo leidybai 2 proc. savo pajamų mokesčio. Tai galite padaryti užpildę Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512.

Adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, jm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597, Bernardinų g. 10–8,
LT-01124 Vilnius

Formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuose, mūsų redakcijoje arba pasinaudoti VMI elektronine deklaravimo sistema.
Be to, iki balandžio 22 d. galite pratekti „7 meno dienų“ prenumeratą. Prenumeratos kaina mėnesiui – 8 Lt, iki metų pabaigos – 48 Lt. Prenumeratą priima visi pašto skyriai ir interneto tinklalapis www.post.lt

3

Šiemetinė „Naujosios dramos akcija“

Lino L. Katino parodos fragmentas

G. JUCEVICIAUS NUOTR.

4

Vakaras su opera (kine)

Knyga apie Elvyrą Kairiūkštytę

8

„Kino pavasario“ svečiai

Grobiantys paviršiai

„Lietuviški ženklai“ – Lino Leono Katino paroda „Arkos“ dailės galerijoje

Monika Krikštopaitė

Dažnai ši menininkė matau vaikštinėjantį po Antakalnį ir senamiesčių. Jo ori figūra juda neskubėdama, santūriai, bet mąsliai žvalgydamasi. Judėjimas – kryptingas lyg uoste manevruojančio didelio burlaivio. Ne kartą pagalvojau, kad Katino esena ir sutelktas smalsumas man primena tikrą katinų elgesį. Puikiai suprantu, kad menininkė tokia parerde nėra labai ižvalgu lyginti su kačių gimine, tačiau, regis, panašumas akivaizdus. Rastume jo su kauju vien kūryboje patyrinę racionalumo ir jausmingumo santykį.

Linas Katinas savo elgesį megsta vadinti nelogisku, tačiau yra aišku, kad dailininko veiksmų pagrindinis variklis yra laisvės pojūtis. Dar sakosi, kad intuicija kliaujasi absoliučiai. Todėl, galima sakyti, viešas Katino įvaizdis gan sklandžiai įspaišo į menininko stereotipą, kuris apibrežia žmogų kaip savotišką, ne-nuspėjamą, gyvenantį nerealiamame pasaulyje. Tik ko iš gajaus šablonu Katinas neturi – tai genijaus kan-

čios. Bent jau aš niekada to nei mačiau, nei pajautau. Viskas: darbai, povza, kalbos – pilnos humoro ir neįtemptos išminties. Koks nors Algimantas Mickūnas (filosofas) pasakytu, kad Katinas yra pilnas kosminės žaismės. Todėl lengvai galiu įsivaizduoti laužą, prie kurio šoka pats Mickūnas, Jonas Mekas ir Katinas. Pastarasis, žinoma, pasišalina vos tik pajutęs, kad jau laikas. Su tokiu idealizuotu įsivaizdavimu nekantriai laukiai parodos.

Mažoji „Arkos“ salė buvo neatpažstamai persimainius tarsi pelenė, virtusi karalaite. Architektūrą studijavęs tapytojas padarė ją paprasciausiai nematomą, o visą dėmesį pagrobė grynai tapybai: per visą patalpos ilgi sukabino dvipusius didelio formato kūrinius, atskirdamas juos tik pusmetrio tarpais. Tai-gi lankytos tiesiogine žodžio prasme buvo įstumtas į tapybą, tapo jos dalimi. Panašiai, matyt, jautėsi šokėja filme „Spalvotas šokis“ („Dance Chromatic“, rež. Ed Emshwiller, 1959 m.), aną savaitę rodytame Nacionalinės dailės galerijos filmų cik-

le „Šokis kine. Kūno ir vaizdo choreografija“ (kuratorė – Silvija Aučylaitė). Kaip ir filme, Katino tapybos žiūrovas gauna visą spektrą jausmų ir pojūcių – nuo klampios ramybės iki pašelusio aštrumo, nuo skaidraus trapumo iki paslaptingų šešelių pokalbio duslumo. Iproti nuo didelio formato tapybos darbo atsitraukti (kad aprėptum visą) tenka pamiršti, nes tam paprasčiausiai nėra vietas. Būni priversta kone kvėpuoti į daugiasluoksnius, turtingus pano paviršius. Todėl neturi jokios galimybės išvengti spalvų goslumo ir į viską pažvelgti neasmeniškai, ne intymiai. Tamai dažu, spalvų ir formų jkai.

Katinas dabar tapo ne ant drobės, o ant plonų medinių plokščių, kurios išmargintos nupjautu šakų lizdais. Šakų spalviniai dėmių dailininkas dažniausiai neužtapo, atvirkšciai – išnaudoja kaip ritmą kuriančią struktūrą. Pagavęs taką, greta muzikaliai kloja blizgias ir matines plokštumas mėgaudamas dažo pa-

NUKELTA | 6 PSL.

Labas vakaras, vykdome apklausą...

„No theatre“ spektaklis „Telefonų knyga“

Sigita Ivaškaitė

Nesenai publikuotame interviu teatrologė Rasa Vasinauskaitė išdėstė keletą svarbių minčių apie dabartinę jaunąją teatro kūrėjų kartą. Pradedant nuo to, kad kiekviena nauja karta arba imasi kažką keisti, arba tėsia prieš juos buvusių darbus, ir baigiant tuo, kad dabar nėra aišku, ką jie mąsto apie šiuolaikinį pasaulį, ko iš jo tikisi. Su dauguma išsakyti minčių iš tiesų tenka sutiki, tačiau kovo 26 ir 30 d. rodytas Vido Bareikio režisueras spektaklis „Telefonų knyga“ suteikė daug teigiamų emocijų, savotiškai atremdamas minėtus priekaištus.

Panašu, kad būtent „No theatre“ sugebėjo tikrove paversti tai, ką jau senokai bandė kiti teatro kūrėjai, – spektakliu reflektuoti dabartinę teatro padėtį, kartu paliečiant ir daugybę kitų, scenos menui rūpimų klausimų. Ir atrandant patruklių formą. Užbégdama už akių turiu pasakyti, kad spektakliui iki tobulumo dar toli, bet scenoje gimstanti atmosfera, aktorių tikėjimas ir noras būti, kalbėtis, diskutuoti ir kurti atperka daug ką. Ir žavi ne vien entuziazmas.

Pagrindine veiksmo vieta čia tampa teatro teatre užkulisiai. „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje įkurdinama dar viena scena – kabantini konstrukcija, daug kam pasirodžiusi panaši į vorą, kurios ribą apibrėžia ant grindų patiesta juosta. Šiame teatre rodomas pirmasis spektaklis – Stanley Kubricko filmo „2001: Kosminė odisėja“ inspiruota „Telefonų knyga“. Čia beždžionės „žmogėj“ valgydamos „iš dan-gaus nukritusios“ telefonų knygos lapus, atranda naujosios komunikacijos priemones ir savajį rūpintojėlių pasodiną ant klozeto. „Post-po***izmas“, kaip vėliau taria išykęs žiūrovas salėje Adolfas Klišė (Darius Miniotas), kartu leisdamas nusiraminti daliai žiūrovų, iki tol įtemptai mąsciuosi, kaipgi reiktų į visą tai reaguoti.

Pono Klišė pyktį paskatina prieš

uždangą išėjusio aktoriaus Remio (Marius Repšys) pareiškimas, kad spektaklis jau baigtas ir visi yra laukiami susitikime su kūrėjais. Koks spektaklis, kokie kūrėjai, ką visa tai reiškia? Po 15 minučių logiškai nepaaiškinamo veiksmo – pabaiga? Žavu, kad iki tam tikro momento galima patikėti, kad tai, kas jau buvo parodyta scenoje, – tikrasis spek-

„Telefonų knyga“

taklis, o besipiktinantis vyros – eilinis žiūrovas. Kita vertus, patikėti ar ne, tikra ar netikra, – šie klausimai keliami višą spektaklį.

Taigi beždžionių pasiromės ir reakcija į jas tampa priežastimi tolimesniams veiksmui. Aktoriai nusprendžia, kad pjesę galima sukurti patiemis, „nes jos visos vienodos“, o svarbiausia – ne vaidinti, o tiesiog būti duotose aplinkybėse, „čia ir dabar“. Kažkur baisių girdėta, ar ne? Nuo šiol „demokratinėje fantazijoje“ egzistuojančio teatro scenoje vykstantis aktorių darbas virsta parodijų komedija. Pasiskirstę vaidmenis pagal šablona (vienas pagrindinis, kitas juokingas, trečia graži), „No theatre“ aktorių kuriamai personažai stengiasi nevaidinti, tačiau jie jau yra personažai, be to, šeši, tik nebe autorius jie ieško.

Ieškoma naujo teatro, naujos for-

mos. Neišvengiamai prisimenant kitų teatrų, kitų laikų pavezdžius, būtent juos ir parodijuojant. Publikai, susipažinusiai su teatriniu kontekstu, beliekia atpažinti viena po kitos besikeičiančias situacijas, kuriose bus pasijuokta iš štampų. Arba bus kuriami nauji: „Scenos negalima palikti vienos! Juk kai paleiki sceną vieną, Afrikoje miršta vaikas!“ Jaunų kūrėjų humorą jaunas taikliai susieja teatrą, kuriamoje dirba, su pasauliu, kuriamo gyvena. Būtent ši jungtis suteikia paveikumo pasirinkta spektaklio forma.

Kabanti scenos konstrukcija atstovauja Teatrui, kuris įtraukia ir niekada nebepaleidžia, kuriamo užsidarę gyvena ir dirba aktoriai, režisieriai. Visa aplinkinė erdvė – ir likusios scenos dalis, ir žiūrovų salė – tai išorinis pasaulis, dažnai pamirštamas, dėl to tampantiesi keistu ir tolimu patiemis kūrėjams. Tik stovėdami ties šių dvių realybų/fantazijų slenkščiu, aktoriai apčiuopia tam tikrą tiesą. Čia jų pasakojimai nemeluoja. Kažkur šiame taške ir turi atsiasti tas naujasis teatras, kurio ieško ir siekia kūrėjai. Bėda ta, kad atsidūrus ties šia riba daugelis vis dėlto pasirenka išeiti į vadinanamą realybę.

„Vadinamają“ dėl to, kad, kaip sako aktorius Marijonas (Ainis Storpirštis), niekada nežinai, kas yra tikria, viskas téra dūmai. Ir būtent jis pasirenka likti teatre, nepalikti scenos vienos, tikėti jos tiesa. Ir tokią kaip jis visuomet bus. Kiti, kaip Kostas (Dovydas Stončius), išeis, bandys viską mesti, dirbtį ką nors kita ir susidurus su tokiais žmonėmis kaip Klišė. Pastarasis iš prasto žiūrovo jau virto teatro diktatoriumi, diagnozuojančiu melą scenoje. Vertinti jį galima dvejopai, bet aktoriui užduoti jo klausimai pataiko į pačias skaudžiausias vietas. Norite dirbtį, o ką dirbtį, ką jūs mokate, kokia ta jūsų specialybė?

„Galvok prieš lipdamas į sceną“, – pagrindinis Klišė žūkis. Is tiesų, kiek kartų girdėjome, kad teatre kunku-

liuojā tikros, nesumeluotos emocijas, jomis paveikiami žiūrovai, vaizduojamos gyveniminiškos situacijos... Jei žodžius priimsime už gryną pi-nigą, tuomet reikalavimas Stončiaus aktoriui įrodytį, kad scenoje galima nemeluojant, įtikinamai suvaidinti savižudybę, pasirodo labai logiškas. Kad ir kaip įtikinamai viskas atrodytu, paskutinę sekundę viš „tiesa“ grūnū, nes scenoje vis vien egzistuoja riba – iš tikrujų ne-nusiausi. Arba: kada iš tiesų gali mirti scenoje? Apie tai Kostas-Stončius susišaisto jau išėjės iš teatro, pa-bandė susirasti kitą darbą ir finale vėl nuvarytas į sceną.

Šalia spektaklyje keliamų klausimų nuskambia ir tikri pokalbiai su žmonėmis, kuriems paskambinama atsitiktinai surinkus numerij iš telefonu knygos. „Labas vakaras, jums skambina aktorius ..., vykdome apklausą apie teatrą...“ – kiekvieną kartą atsakymai skirtinė, tačiau kaskart balsas iš telefono ragelio tau primena labai paprastą dalyką: sėdi čia, filosofuoji, viskas tavo gyvenime suksasi aplink Teatrą, bet juk ne vien juo žmonės gyvena. Nesvarbu, kad jie atsakys, reikalings teatras ar nereikalingas, buvo jie šiemet bent vienam spektaklyje ar ne. Viskas yra kur kas paprasciau: kartais reikia trumpam sustoti ir pagalvoti, kiek mes tikimės iš publikos.

Žinoma, nemažai tikisi ir „No theatre“ bei režisierius Vidas Bareikis, savo spektaklį tiesiog užgrūdė prasmėmis, potekstėmis ir kontekstais. Reikia pripažinti, kad nemažai kalambūrų, parodijų ar nusistatymų jau yra tapę tam tikra jaunosis teatro kultūros dalimi. Nežinia, kiek tai suprantama kitiems, nors abu karavars visa žiūrovų salė pasirodė neabejinga tam, kas vyko scenoje.

Vis dėlto „Telefonų knyga“ yra labiau temos, nei žanro spektaklis. Pradedant aktorių vaidyba ir baigiant scenų visuma. Norėdami pasidalinti viskuo, kas atrodė teisinga, keista, bloga, įdomu, nereikalinga, kūrėjai kick persistengė. Tačiau matyt ir tai, kad atskirios spektaklio linijos

turi loginę tąsą, kaip, pavyzdžiu, Vainiaus Sodeikos aktorius, gavęs vaidinti personažą „ne į temą“. Jis visą laiką iki pat pabaigos yra šalia scenos kiek ne į temą, kartaip akompanuoja vyksmui, bet nedingsta, kaip ir tie aktoriai, visą gyvenimą vaidinančių „trečią kareivį iš dešinės“. Vis dėlto kai kurioms linijoms nepavyko rasti visu tinkamų akcentų, todėl joms trūksta aiškumo.

Dėl tų pačių priežasčių sunku vertinti ir daugelio aktorių darbus, nes jų stilistika, nors ir tiksliai, apribojo parodijos žanru. Ne pirmą kartą išsiskyrė Ainis Storpirštis. Jis turi tai, kas aktoriui labai svarbu, – kažkokio naivumo, laisvės visiškai „pamesti“ save kuriamame personaže, tačiau sąmoningai, nepraran-dant kiekvienos reakcijos kontrolės. Dovydas Stončius taip pat pasirodė įtaigus, tačiau jis to pasiekia ne personažo virsmu, o labiau eidamas į publiką.

Ir vis dėlto tik teigiamomis emocijomis norisi pasidalinti po šio spektaklio, kurio metu malonu matyti pradžią to, kas iš tiesų gali išsikristalizuoti į savarankišką ir naują formą. Svarbiausia, kad Vidas Bareikis su kolegomis nusprendė kalbėti apie tai, kas liečia juos, nesidangstydam už „didžiuju“ kūrinių, priešingai – visą medžiagą sukūrė patys. Tokiu būdu jų spektaklis, nors ir reflektuojantis teatrą, nėra izoliuotas nuo už jo sienų esančio pauliulio.

P. S. Nežinau, sąmoningai ar ne beždžionių pasiromėmis parinkta iš-trauka iš grupės „The Chemical Brothers“ dainos, tačiau jis vis ne-nustojo suktis galvoje, kol neprisiminiau joje dainuojamio teksto: „I need you to believe something / I'm standing in between...“ („Man rei-kiia, kad tu kuo nors tikėtum / aš sto-vinuoju tarp“). Stovintys tarp dviejų realybų kviečia mus rinktis, kuo mes tikime. Taigi: labas vakaras, norėjau Jūsų paklausti, ar tikite nauju teatru?

Bažnytinės muzikos lobiai

Enciklopedinis žinynas „Bažnytinė muzika“

Nerdinga Letulė

Kovo 24 d. Bažnytinio paveldo muzicijuje buvo pristatytais enciklopedinius žinynas „Bažnytinė muzika“. Tai pirmasis išsamus leidinys Lietuvoje, atskleidžiantis ir Rytų, ir Vakarų krikščionybės sakralinės muzikos paveldą bei liturgiją. Knyga gausiai iliustruota fotografijomis, natū pavyzdžiais, straipsniuose išsamiai nagrinėjamos įvairios giedojimo atmainos – ambraziojiškasis, galiskasis, grigališkasis, mosarabiškasis, senasis Romos, pro-

testantiškas choralas, ženklinis giedojimas. Leidinyje taip pat skirtama dėmesio ir Lietuvos krikščioniškų konfesijų istorijai ir dabarties veiklai.

Kartu su knyga išleista ir kompaktinė plokštélė, kurioje įrašyti vokaliniai ir instrumentiniai įvairių žanry kūrinių – nuo chorala iki O. Messiaeno meditacijos. Atlikėjų daug: vargonininkas Bernardas Vasiliauskas, chorai „Jauna muzika“, „Aidija“, „Gaudemeamus“, „Cantate Dominum“, „Unison“ (Latvija), „Voskresenije“ (Latvija),

„Schola Cantorum Vilnensis“, „Schola Cantorum de Regina Pacis“, Vilniaus arkikatedros bazilikos jaunimo, Vilniaus Šv. Dvasios stačiatikių vienuolyno bažnyčios didysis, Bažnyčios tradicijos ir grigališkojo choralo studijų savaitės „Ad Fontes“ jungtinis chorai, folkloro ansamblis „Vorusnėlė“.

Knygos sudarytojas Lietuvos muzikos ir teatro akademijos lektorius Jonas Vilimas teigė, kad sudarytoju galėjęsapti bet kuris moksliškis redakcinės tarybos narys, tad pats buvęs savotiškai pašauktas. Knygos

moksliškė redaktorė, projekto vadovė Birutė Žalalienė pasidalijo „redakcinio darbo džiaugsmu“: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutui 2007 m. išleidus „Muzikos enciklopedijos“ trečiąjį toma, B. Žalalienė pastebėjo, kad Jame yra daug J. Vilimo rašytų straipsnių. Autoriui sutikus lengvai naują leidi-nį, minėti straipsniai ir iliustracijos buvo peržiūrėti bei papildyti nauja informacija. Pavyzdžiu, Audronė Ivanauskienė pirmą kartą išsamiai apraše ir iliustravo stačiatikių varpus. Išskirtas Danutės Kalavinskai-

tės, Jūratės Trilupaitienės, kunigo Vitalijaus Mockaus indėlis.

Pristačius knygos prieistorę, teologijos ir grigališkojo choralo licencijatas kun. Vilius Sikorskas pasidalijo mintimis apie 8-ajame dešimtmetyje įsigaliojusias naujas sakraliosios muzikos direktyvas. Kunigas teigė, kad šiuo metu vyrauja būtinis bažnytinės muzikos lygmuo – skurdus repertuaras, išryškėjęs jausmingumas. „Ši vakarą skamba aukštos kokybės muzika.

NUKELTA | 3 PSL.

Tikrovės tyrimo teatras

„Naujosios dramos akcija '11“

Balandžio pabaigoje – gegužės pradžijoje trilyktą kartą rengiamame tarptautiniame naujosios dramaturgijos ir teatro festivalyje „Naujosios dramos akcija“ – tikros istorijos, atkeliausios iš skirtingu pasaulio vietu: Rusijos, Lenkijos, Belgijos, Prancūzijos, Suomijos ir Lietuvos. Tai – pasakojimas apie kasdienybę tapusi karą ir laiškai apie optimizmą, sujungę skirtingų šalių menininkus ir politikus. Tai – „maži pasakojimai“ apie vieno žmogaus atminties ryšį su šalies istorija bei skausmingas tėvų ir vaikų akistatas. Tai – istorijos apie tikėjimo dilemą, apvertusią žmonių gyvenimus, ir vienoje iš Europos sostinių mūsų teatro menininkų gyvai kuriamą savo kultūros „vyšnių sodą“. Tai – atviras ir prieštaringas tikrovės tyrimo teatras.

Balandžio 28 d. „Menų spaustuvėje“ teatro studija „SaunDrama“ parodys spektaklį „Aš, kulkosvaidininkas“, kurį režisavo Vladimiras Pankovas.

Rusijoje išgarsėjusi studija „SaunDrama“ dar 2003 m. įkūrė „Pan-kvarteto“ dalyviai: Vladimiras Pankovas ir aktorė bei dainininkė Olga Berger. Kolektyvo, studijos, o dabar – ir naujojo žanro pavadinimas susiformavo kuriant spektaklį „Raudona gija“: kūrėjai ieškojo apibūdinimo, nes spektaklis nebuvo nei grynas miuziklas, nei dramaturginis pastatymas. Taip gimė šio žanro pavadinimas: *saundrama*.

„Saundrama“ – tai kolektyvinis procesas, čia nėra kanonų, kuriant fantazuoja kiekvienas dalyvis, tai viisiška improvizacija, iš kurios gimsta kūriniui. „SaunDrama“ atvira aktoriams, dailininkams, muzikantams, baletu artistams, garso režisieriams – sako šios studijos meno vadovas V. Pankovas.

Dabar „SaunDrama“ – tai komanda, kurią sudaro muzikai, aktoriai, dailininkai, choreografi. Joje daugiau nei 25 nariai, atviri įvairiems meniniams eksperimentams.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Net jei užmigtumėte – ji jus veiktu puikiai.“ Anot V. Sikorsko, liturgijoje aktyviai dalyvauti galima ir negedant, o tam, kad visi tikintieji galėtų įsijungti į tokio lygio sakralinės muzikos atlikimą, turėtų būti praruosta bendruomenė.

Šv. Dvasios vienuolyno, Ortodoksų bažnyčios Lietuvoje kunigas Vitalijus Mockus teigė, kad „Rytų krikščionys yra tarsi antras plautis, tad visi krikščionys kylame aukštyn į dangų tuo pačiu keliu“. Rytų tradicijoje pripažystamas tik vokalinis giedojimas, kurio tradicijos beveik nepakito nuo šv. Jono Damaskiečio, aprašiusis Bizantijos oktoecho sistemą, laikų. Sudarant enciklopedinį žinyną susidurta su terminijos klausimais – pricerikė papildymų ir korekcijų. Kunigas teigė, kad „or-

Spektaklį „Aš, kulkosvaidininkas“ V. Pankovas sukūrė pagal jaunodramaturgo Jurijaus Klavdiujevo, kurio darbai žinomi ne tik Rusijoje, bet ir Europoje bei JAV, pjesę. Tai spektaklis ne apie konkretną karą, bet apie karą apskritai. Tai istorija apie tris karus, kurie buvo ir kurių niekada nebebus. Režisierius kviečia į atvirą dialogą: „Kas yra karas? Kam ir dėl ko jis reikalingas? Baimė, netekys, mirtis, skausmas – tiesioginės asociacijos, iškart kylančios sąmonėje tik ištarus žodį „karas“. Mūsų senelių, prosenelių karas, karas Vietnamo, Irake, Čečėnijoje – viisa tai tiesiog Karas. Mes kalbame apie karą beprasmbybę ir apie Žmogų, kurio gyvenimas vertinamas piniagais, naftos bareliu, akcijų kursu, apie bejegiskumą žmogaus, tampančio mašina, žmogžudystės ginču, lėle.“

„Aš, kulkosvaidininkas“ – bandymas pasitelkus naują teatro kalbą tyrinėti paprasto jaunuolio, atsidūrusio karą pragare, jausmus. Čia nebūna laimėtoju – tik pralaimėjusieji. Politikai šventės pergalės, o moterys aprauda žuvusius vyrus ir sūnus. Režisierius į avansceną išveda įvairius žmones, įvairius karus, įvairias epochas. Taip buvo pradžioje, taip bus ir vėliau – Žmogus žūva, bet lieka ištikimas sau pačiam.

Šis spektaklis – naujas žingsnis, iprasminant *saundramą* kaip tarptautinį teatrinių žanrą, kaip vertimo nereikalaujančią visiems suprantamą kalbą. Čia susipina laikai, kalbos ir garsai, nėra gricžtų ribų – kaip neturi ribų žmogaus jausmai. Žuvusio žmogaus gyvenimo tragizmas perteikiamas ne žodžiais, o garsais.

Projektą kūrė nuolatinė komanda, aktoriai ir muzikantai, pirmą kartą teatro scenoje pasirodė unikalus muzikantas Aleksandras Pleningeris, surinkęs vieną didžiausių Rusijoje modulinį sintezatorių.

Rusų kritika itin palankiai vertina kolektyvo „SaunDrama“ veiklą ir spektaklį „Aš, kulkosvaidininkas“.

„Aš, kulkosvaidininkas“

Marina Davydova rašo: „Anksčiau mums tvirtai buvo įkelta, kad karai būna grobiški, išsivadavimo, imperialistiniai, liaudies, nusikalteliški, teisinių, ir pagalbiau, kai jie vyksta prieš „juodąją jėgą, prakeiktą ordą“ – šventi. Nauji laikai suformavo naują požiūrį. Karas būna tik betikslis, nešvarus, paverčiantis žmogų žmogžudžiu. <...> „Aš, kulkosvaidininkas“ – tai ir lyrinis pasakojimas, ir filipiška, ir manifestas, ir monologas, ir dialogas. Toks žodinis mišinys – charakteringas „naujosios dramos“ bruožas; šios dramos pagrindinis veikėjas – ne herojus, ne žmogus iš liaudies ir netgi ne liaudis, o pati kalba. <...>

Vladimiras Pankovas pastatė savo spektaklį „Projekt Fabrika“ patalpose. Šiuo atveju spektaklui padeda ir sienos – aptrupėjusios, aplaupsios, įremintos aprūdijusioms atramomis ir lentų paklotu. Nosij riečia perdiržiūvusio tinko kvapas. Scena ir salė maždaug vienodi. Šiame ankštame diskomforte Klavdiujevo pjesė atrodo ypač išraiškingai. <...>

Netgi kvailas žiūrovas „SaunDrama“ spektaklyje susivokia, kad politikai – tai kenksminga gentis. Jie pasirodo iš už sirmų ir atrodo

kaip lėlės petruškos (kiekvienas aktorius – su minkštą latcko kauke). Įvairiomis kalbomis ir įvairiai argumentuodami šie atpažįstamų veidų žmonės-lėlės kalba mums apie kovą su terorizmu, apie pasipriešinimą prievertai. <...> Toks naujas požiūris į karą apskritai gali sukelti nesutarimą, bet sunku būtų neprirtarti jo nuoširdumui ir meniškumui. Anot Klavdiujevo, karo veidas – ne moteriškas, ne herojiškas, ne romantinis, ne šventas. Karas apskritai neturi veido – tai tik kaukolė tuščiomis akiduobėmis.“ („Izvestija“)

Kritikas Pavelas Rudnevas pripažista: „Politinė ir kriminalinė bakchanalija suėda mus visus ir jaunajai kartai palieka tik vieną pasirinkimą: kovoti ir mirti neidėjiniame kare, politikų ir komercijos, kriminalo ir reklamos kare. <...>

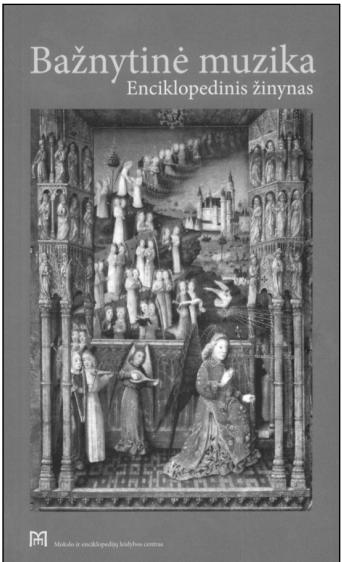
Spektaklio temperatūra neįtikėtinai aukšta. Pankovas kuria spektaklį remdamasis socialinio pykčio jausmu, įgimtu teisingumu, vidine laukine jėga. Tokį spektaklį galėjo suruktū tik giliai sujaudintas, neabejtingas pilietis, pasirengęs galbūt karštligiškam ir nerilišiam, bet labai svarbiam pareiškimui apie šiuolaikinį herojų, apie mus šiandien.

Spektaklis konkretus – jis apie

karą, apie tai, kad karas tapo šiuolaikinės visuomenės norma, iprassta realybę, vaizdu už lango. <...> Naujajai dramai režisierius suteikia ne dokumentinį, o metaforinį charakterį, išplėtodamas ir praturtinamas ši stilų, kitaip atverdamas vieną geriausią 1-ojo dešimtmečio pjesę, sulaukusią jau daugelio interpretacijų. <...> Vieno žmogaus balsas tampa daugelio balsu, ir vieno žmogaus likimas tampa kickvieno likimu – kickvieno, kurio būklė šiandien – nuolatinis karas. <...> Pankovo „Kulkosvaidininko“ susitelkė begalinė neapykanta valdžiai – labai apgalvota, sąmoninga, nuodais persisunkusi neapykanta, iš esmės – arčius spūvis į Rusijos biurokratijos ir korupcijos snukį, į tuos, kurie gyvenimą padarė nepakeliajamą. <...> Tai pasakyti, išrekti, išreikšti teatro kalba mažai kas gali, mažai kas nori, turi drąsos. Mažai kas iš teatro meistrų tokiam pasisakymui nestojoja temperamento, ižūlumo.“ („Častnyj korrespondent“)

Spektaklyje vaidina dešimt aktorių. Pernai „Aš, kulkosvaidininkas“ buvo įtrauktas į programą „Rusija-Prancūzija 2010“.

„NAUJOSIOS DRAMOS AKCIJOS“ INF.

todoksu“ sinonimas „stačiatikiai“ yra netinkamas terminas, o „pravoslavai“ yra nevertotinas rusiščiomas, taip pat kad jis pats nuo šiol terminą „tonas“ keisiąs į „dermę“.

Klausantis muzikos ar apmasant kunigo išsakytas mintis, laiko pojūtis ne visada objektyvus, tačiau manau, kad tą vakarą muzika ne tik svarba, bet ir trukme nenulis leido žodinei daliai. Tarsi ne giesmėmis būtų iliustruojamas knygos turinys, o pati knyga būtų verbalinis sakralinės muzikos atspindys. Juk muzika nėra savitakslė, pasak V. Sikorsko, „giesmė yra žmogaus su Dievu ir žmogaus su žmogumi bendrysės išraiška“.

Šiuo laikotarpiu krikščioniška bendruomenė ruošiasi Kristaus nukryžiavimui ir prisikėlimui, tad repertuaras atspindėjo tai, kas Lietuvos yra giedama gavėnius laikotarpiu. Vakarą pradėjo ir užbaigė Nacionalinės M.K. Čiurlionio mokyklos choras (vadovas Romualdas Gražiniš), atlikę „Kyrie“ ir „Gloria“ iš Baldassare Gallupi mišių, Felice Anerio motetą „Christus fac-

tus est“, Juozo Naujalo motetą „In monte Oliveti“ ir Pierre Calmeleto „Alleluia“. Vilniaus universiteto grigališkojo giedojimo mokykla „Schola Cantorum Vilnensis“ (vadovas R. Gražiniš) atliko grigališkuosius choralus „Invocabit me“ (Gavėnius I sekmaciencio introitais), „Gloria“ ir „Ave maris stella“, o Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyno Stačiatikių vyrų choras „Skitos“ (vad. Viktoras Miniotas) – didžiojo kanono kontakioną „Mano siela“, ženklino giedojimo pavyzdį „Ramioji šviesa“ ir gruzinių giesmę „Šventas Dieve“. Netikėtos sąsajos kyla klausa aprépiant tiek daug epochų, lyginant Rytus (senoji rusų, gruzinių kalbos) ir Vakarus (lotynų kalba) ar gretinan Pierre Calmeleto ir Juozo Naujalo kūrinius.

Ilgiausias motetas parašytas iš pavieniai natū, didinga ikona sukurta iš atskirų potėpių, sudėtingiau-

sia enciklopedija – nuo *a cappella* iki ženklinio giedojimo. Taip ir šis vakaras įgijo pavidalą iš didingos Šv. Mykolo bažnyčios ir vienuolyne ansamblio aplinkos, katalikų ir ortodoksų bendrysės Kristuje, per šimtmečius sukurtų sakralinės muzikos turtų. Velykų prisikėlimo vilties. Regis, smulkmens (ir tikrai ne muzikologinės!), bet pasisvikišiai žodžiai „susibūrė draugai“ – ne „gerbiami ponios ir ponai (kritikai?)“ – ar giesmės paskyrimas šv. Mergelei Marijai (rytojaus dieną, kovo 25-ąją, Apreiškimo Šv. Mergelei Marijai šventę) atveria naujų turinių. Žinome, kad muzika – liturgijos siela, bet kas yra bažnytinė muzika be liturgijos? Gavėniai, manau, yra pats tinkamiausias metas vėl išskelti klausimus, ypač kai ką tik išleistas enciklopedinis žinynas, kuriame galima surasti kai kuriuos atsakymus.

Vakaras su opera (kine)

W.A. Mozarto „Don Žuanas“ ir „Užburtoji fleita“

Beata Baublinskienė

„Praleisk vakarą Operoje!“ („Spend Night in the Opera“) – ši šukį juokaudami ketino panaudoti estai, kai prieš keletą metų jų Nacionalinėje operoje po spektaklio užsiliko 90-metė senolė ir, užrakinus pastatą, jai iš tiesų teko nakvoti teatre. Estijos nacionalinė opera ir baletas, beje, rudenį ketina atvažiuoti gastočių į Vilnių, tačiau ši anekdotą prisiminiu vasarą dėl kitko. Kovo 24-ają iš tiesų visą vakarą iki pat nakties teko „bendrauti“ su opera, mat „Kino pavasaris“ rodė pagal Wolfgango Amadeuso Mozarto operą „Don Žuanas“ sukurtą danų režisieriaus Kasperio Holteno filmą, o kino centras „Multikino“ tiesiogiai iš Milano teatro „La Scala“ translasio to paties kompozitoriaus operą „Užburtoji fleita“. Kino seansų laikai išsidestė palankiai, tad pamačiau ir viena, ir kita.

Pastaruoju metu pas mus iš tiesų labai pagyvėjo operos ir kino draugystė. Taip ir maga perfrazuoti vieną pertvarkos laikų tarybinę komedią – opera pasiekė pačius nemuzikaliamis visuomenės sluoksnius (filme du šmaikštuliai, savo ruožtu perfrazuodami žinomą šukį apie elektrifikaciją, pakomentavo bendradarbės metamorfozę apsirėdžius džinsais: „Džinsai pasiekė pačius tamsiausius mūsų visuomenės sluoksnius“). Nors... Žiūrėdama Holteno „Don Žuaną“ („Juan“) – iš tiesų išmoningai sukurtą filmą-operą – svarsčiau, kiek šis filmas įdomus ir suprantamas žmonėms, kurie apie Mozartą veikalą nieko nežino, ir kuriems opera – tolimes nėritis. Ir ar tokie žmonės apskritai ateis į šį filmą? (Nekalbu apie festivalio atidarymo vakarą, kurio metu buvo rodomas „Don Žuanas“, i renginių atidarymus publika cina ne vien meno ragauti).

Man šiuo atveju įdomiausia buvo stebeti ir vertinti naujovišką klas-

sikinio kūrinio interpretaciją: kiek tai, kas rodoma, atitinka Mozartą sumanymą arba jam oponuoja – tokis, galima sakytis, gryna muzikologinis azartas. Kaip ir „paprastam“, ne perdėm konservatyviai nusiiteikusiam operos gerbėjui tokį filmą stebeti, manau, taip pat smalsu, juolab skambant kokybiškai įrašytam tikrai aukšto meninio lygio muzikos atlirkimui (nors transluijama buvo gal truputį per garsiai). Bet ar įdomu yra (būtų) operos naujokui, atsakyti negaliu.

Išvada, kurios priėjau peržiūrėjusi filmą, buvo labai neoriginali: dar kartą išsitinkau, kad operos finas (Don Žano mirties scena) yra ypač paveikus ir kad Mozartas sukūrė nepaprastai puikią muziką ir dramą! Pasakyčiau net stipriau: toji finalinė operos scena – tai sautiška mirties anatomija, analizė, tarsi kokia genijaus aiškiaregystė. Žinoma, išpūdį lémė ir bendras filmo sumanymas, nuosekliai brėžiama Chuano – taip filme vadinas pagrindinis herojus – vis augančios desperacijos linija.

Smulkiai režisieriaus sumanymo nepasakosiu (pokalbių su Kasperiu Holtenu kviečiu skaityti netrukus pasirodysiančiam naujamė žurnalo „Bravissimo“ numeryje), bet pateiksiu keletą faktų apie filmą. Jis sukurta 2010 m. Danijos filmų instituto, bendradarbiaujant su keliais partneriais, vienas iš kurių – Vengrijos kino institutas. Galbūt dėl to veiksmas vyksta Budapešte (nors filme veiksmo vieta neakcentuoja ma, tiesiog matome sceną Europos didmiestį). Originalus filmo pavadinimas „Juan“ – „Chuanas“ – nurodo, kad kūrėjai brėžia tam tikrą ribą tarp savosios šio siužeto versijos ir Mozarto pirmavaizdžio. Beje, tai pirma iki šiol Danijoje sukurta operos ekranizacija. Holtenas operoje darbuojasi jau daugiau nei 10 metų (nuo 2000 m. jis buvo Danijos Karališkosios operos meno va-

„Don Žuanas“

dovas, nuo kito sezono pradžios bus Londono Karališkosios operos vadovas).

Filmu siužetas: sėkmės lydimas menininkas Chuanas, varomas neugalimo poreikio suvedžioti vis kitą moterį, jo nuotykius filmuojančio draugo Loporelo pagalba kuria šedevrą: kaupia filmuotą medžiagą – milžinišką duomenų bazę – apie vienas savo sviliotas moteris. Stebime Chuaną ir Loporelą ištisas 24 veiksmo kūpinas valandas. Operos teatre Chuanas suvedžioja aukštumėnės merginą Aną, o konflikto metu netyčia nušauna jos tévą policijos komisarą (Komandorą). Draugai pabėga, bet Chuanas nenugalima trauka moterims juos vis stabdo, tad policija netrunka ji surasti. Galiausiai per karštligiškas gaudynes Chuanu vairuoja automobilis réziasi į betoninį užtvarą (o mintyse įvyksta jo susitikimas su ji persekojančiu šešeliu).

Filme vaidina ir dainuoja puikūs solistai, kai kurių jų vardus iki tol buvau tik girdėjusi. Baritonas Christopheris Maltmanas gražaus tembro, lygiai ir stabiliu skambančiu balso ypač muzikaliai įkūnijo Chuaną (Don Žuaną), garsėjantis jaunosis kartos rusų basas Michailas Petrenka sodriai suvaidino angliskai su rusišku akcentu kalbantį ir dainuojančią Loporelą, Elizabeth Futral – dieviška Dona Elvyra, švedė Maria Bengtsson – Dona Ana, danų tenoras Peteris Lodahlas – Otavijus, Ericas Halvarsonas – Komandoras. Įdomu, kad Cerlinai pasirinkta mecosopranu dainuojanti Katija Dragojevič (ši partija operoje skirta sopranui), matyt, dėl dainininkės kategoriškumo, tad jos Cerlinai skambėjo ypač sodriai, neiprastai, bet taip „tamsus“ skambesys buvo priimtinias. Jaunas švedų basas-baritonas Ludvigas Lindstromas dainavo Mazetą. Beje, prie solistų atrankos prisidėjo žinoma operos pasaulyje vadybininkė, Richardo Wagnerio proantrė Ewa Wagner-Pasquier. Iraše skambėjo „Concerto Copenhagen“ orkestras, diriguoja Larsas Ulriko Mortensen.

Pats klasikinio veikalo šiuolaikinimo būdas kine man kiek priminė, regis, 1996 m. pasirodžiusi Baubo Luhrmanno Shakesperae'o „Romeo ir Džuljetos“ ekranizaciją (vaidino Leonardo di Caprio ir Claire Danes), kur ciliuotas klasiko tekstas liejosi iš miesto „Verona Beach“ gyventojų lūpų, o pati juos-

nubrėžiant šios Mozarto operos garsinės visatos ribas) kino salėje susirinkusiam profesionalų „konsiliumi“ pasirodė dar kiek per jauno – nepakankamai stiprus – balso. Solistas iš tiesų yra dar gana jauno amžiaus (gimė 1976 m.).

Tiek dėmesio skiriu dainavimui ir vis dar neužsimenu apie pastatyti, nes bent jau man didžiausias tokios translaciujos privilumas yra išgirsti ir pamatyti, kad ir per elektroninius kanalus, kaip dainuojama didžiosiose pasaulio scenose. Juoba kad tai ne įrašas, kur galbūt galima ši tą pataisyti, „iškelti“ ar „numikšiuoti“, o tiesiogiai transluojamas spektaklis. Taigi žavingi ir charakteringi buvo Papagenas ir Papagena – airių sopranas Ailish Tyan bei italių basas Alexas Esposito, 2007 m. pelnė Italijos muzikos kritikų asociacijos teikiamą prestižiausiajį šio krašto Abbati premiją kaip geriausias 2005–2006 m. sezono dainininkas.

Mozarto operų muzikos atlikimo lygio indikatorius yra ansambliai – Milano scenoje jie išties buvo pasigrėtini, ko verti vien trijų Damų pasirodymai (Aga Mikolaj, Heike Grötzing, Maria Radner) arba trijų Berniučių tercetai, kuriuos, beje, dainavo merginos (Barbara Massaro, Elena Caccamo, Eleonora De Prez).

Tą pat kovo 24-osios vakarą į vieną iš savo pirmųjų operų translaciujų kvietė ir kino centras „Multikino“. Kitai nei „Forum Cinemas Vingis“, operas transluojantis iš Niujorko Metropolitano, „Multikino“ rodo įvairių Europos operos teatrų spektaklius (Milano, Vienos, Barselonos, Madrido).

Kaip rašoma „Užburtosios fleitos“ pristatyme „La Scala“ internteito puslapje, šioje muzikinėje kelionėje mus lydi tarptautiniu lygiu pripažinti Mozarto muzikos interpretuotojai: dirigentas Rolandas Böeris, režisierius Williamas Kentridge'as) kilusi iš santūraus graviūrų spalvyno ir formų – vienspalvės dekoracijos tarsi pieštros, o jų fone išryškėja personažų spalvingais kostiumais (beje, visi kostiumai iš natūralaus lino, autorė Greta Goris) arba žaidžiamai apšvietimu (šviesų dailininkė Jennifer Tipton). Bendra atmosfera kartais labai priminė ypač estetizuotą animacinį filmą, pagaliau „Užburtoji fleita“ ir yra alegorinė pasaka. Būta čia ir šmaikščių nuorodų, pavyzdžių, Paminė terorizujančios Monostatas (Peteris Bronderis) vaizduojamas tarsi koks Osminas iš „Pagrobimo iš Seralio“.

Reikia pripažinti, kad vakaras su opera kine neprailgo. Tad galbūt reikėtų susirūpinti, ar tokios šiuolaičių operos gyvavimo formas ne nurungs „gyvo“ operos atlikimo teatre, ar nenuvilius publikos?

Galima mąstyti įvairiai, bet pacituosiu „Don Žuanu“ statytoją: „Pasaulyje, kur žmonės be atvangos nario internete, su draugais susitinka tik Facebook, bendrauja per Twitter, pabūti teatre tris valandas išjungus mobilųjį telefoną, kur aukščiausio meistriškumo menininkai vaidina ir dainuoja JUMS, yra didelė vertybė. Manau, vis daugiau žmonių ilgisi šio tikrumo pojūčio.“ („Kasper Holten: nesirūpinu dėl operos ateities, ji šviesi“, Bravissimo, 2011, Nr. 3–4)

Anonsai

Chorinės muzikos vakaras

Balandžio 11 d. 19 val. Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kongresų rūmu (Tiltų g. 16) Kamerinėje salėje klausytojai turės galimybę pasiklausyti Vilniaus moterų choro „Liepos“ (meno vadovė Audronė Steponavičiūtė Zupkauskienė) bei susipažinti su jauniausios kartos choro dirigentais. Programoje – lietuvių bei užsienio autorų religinių ir pasaulietinių pobūdžio kompozi-

cijos lygių balsų chorui. „Liepos“ ši kartą diriguos Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Choro dirigavimo specialybės magistro studijų I kurso studentai – Samanta Bielskytė (prof. J. Kalco klasė) ir Algirdas Šumskis (prof. V. Miškinio klasė). Chorui akompanuoja „Liepu“ koncertmeisterė Loreta Barzinskaitė-Kuliešiūnenė.

Atlikėjai klausytojus ši gavėnios vakarą praleisti kartu, chorinės muzikos saskambiu apsuptyne. Koncerto pradžia 19 valandą. Jėjimas laisvas.

Nematomų ašarų rinkimas

Pavasaris tarp meno ir politikos

Laima Kreivytė

Filmo „Baltosios pievos“ pagrindinis veikėjas renka ašaras. Renka godžiai, kaip muitininkas: né viena ašara neturi papulti! Atplaukia valtimi į druska apaugusią salą, išsiitraukia buteliukus, kruopščiai išvalo. Kantriai laukia, kol sielvartą liejantys žmonės apsiašaros. Tarsi kaupėt skausmo archyvą. Bet pasukui tos asmeniškos, po lašą surinktos ašaros supilamos į bendrą buteli. Ir ašaros „as“ ištirpsta. Tampa nematomas. Perregimas. Tik sūrumas sukietėja į uolą ir virsta sala. Žmonės ne atskrato, o sustingdo savo sielvartą. Liedami ašaras augina savo kančias. Lašas po lašą, ašara už ašarą.

Miręs peizažas spinduliuoja apokaliptinių grožį it radiaciją – nejama noma pasisiėpti. Neįmanoma atplėsti akių. Balta čia iš tiesų sukaupusi visas spalvas, tonus ir pustonius. Vizualiai prisodrinta į kartu atšiaurį. Kadras lyg išgraužtas sūrių bangų. Galima žiūrėti tik paviršių ir pasinerti į poetinę meditaciją. Bet tuo metu ji liks nebyli. Nes toje ašarų pakalnėje gyvena (graužiasi?) žmonės. Jie tokie pat sustingę, kaip ir ju proprociai. Iš pradžių ašarų rinkėjas atrodo kaip tarpininkas tarp gyvujų ir mirusiuų pasauly, tarp žemės ir vandens. Simbolika, kad mirusieji laidojami vandenye – anoniminės plaukiančių rastigalių kapinės, kur neparašyti vardai ir datos.

Filmo pabaigoje paaiškėja, kad jis tarnauja tironui – tiesiogine prasmė plauna jo kojas žmonių ašaromis. Poetinė metafora tampa politinė – ar dėl to ji praranda daugiauslokušniukumą? Dabar gal atrodo per tiesmuka – bet sovietmečiu toks prievertos sistemos apnuoginimas žadino iš stingulio. Alegorių meno ir gyvenimo ribą visiškai realiai ištrina politinė realybė: „Baltųjų pievų“ režisierius Mommadas Rasoulofas, kaip ir kitas garsus Irano filmų kūrėjas Jafaras Panahis, dabar uždaryti kalėjime, bet net ir išėjė po šešerių metų jie neturėtei-

sės nei statyti filmus, nei išvykti iš šalies.

Tironų valdomose šalyse metaforos ir alegorijos – tai uždelsto veikimo bombos. Menas, net ir be politinio turinio, pavojingas vien dėl kūrybiškumo manifestacijos. Kinijoje prieš kelias dienas suimtas menininkas Ai Wei Wei ir niekas nežino, kur jis yra. Manoma, kad menininko sulaikymas ir jo Pekino studijos uždarymas susijęs su Kinijos valdžios reakcija į vadinanamą „Jazminų revoliuciją“ – opozicinių judėjimų,

légražos sėklas, saugančios pirštų prisiliestimus – kickviena unikali ir kartu ištirpstanti minioje. „Paganinta Kinijoje“ čia igauna ne industrinį, o veikiau socialinį ir politinį skambesį.

Apie nematomus, tiksliau – dinugius, tarpinėje erdvėje „Barzakh“ atsidūrusius žmones kalba ir Mantas Kvedaravičius. Ne metaforiskai, o dokumentiškai, net asmeniškai. Jis renka pasakojimus apie Čečenijoje dingusius žmones, kurių artimieji mato juos sapnuose, bet neži-

jerus, bet čia kalbama ne apie prasilenkimus, o apie dingimus. Todėl ne siaura gatvelė ir koridorius, o žvilgsnis iš ezero dugno į ledų einančių žmonių pėdsakus. Tai vizualiai tiksliausias „Barzakh“ būseną tarp gyvenimo ir mirties išreiškiantis kadras.

Tikros istorijos tikroje aplinkoje – tai ryškiausias „Kino pavasaryje“ rodytu jaunuju Lietuvos režisierių bruožas. Svirinėjantys, bet orumo neprarandantys Vilniaus Šnipiškių senuviai savo per amžius avari-

trombuotame pajūry, kur į vieną masę susimala virta čeburekų ir saulėje kepanti poilsiautojų „mėsa“. Vaidybiniuose filmuose taip pat labiau įtikino „iš gyvenimo“ nusizūrėti, o ne sufantazuoti epizodai.

Šis „Kino pavasaris“, kurį aplankė rekordiškai daug žmonių (per 60 000) tikrai sulaužė ne vieną kliš – ypač kad žiūrovams (kaip bando iškinti vis plokštėjanti televiziją) reikia tik pigių lengvų pramogų. Egzistuoja ne tik „runkelių“ reitingai („runkelis“ apibūdina ne socialinį statusą, o primityvą mentalitetą, ne priklausanti nuo gyvenamosios vienos ir pajamų). „Kino pavasario“ žiūrovai nebijo sunkių filmų (populiariuasiu tapo tragiska drama „Moteris, kuri dainuoja“), jų neatbaido ilga filmo trukmė (5 val. 33 min. „Karlosas Šakalas“), jų nepiktina filmai apie tos pačios lyties žmonių santykius („Vienišas vyras“, „Kambarys Romoje“, „80 dienų“, „Vai kams viskas gerai“). I festivalio filmus rinkosi žiūrovai, kurie nori išsiaiškinti tikras finansinės krizės priežastis, socializmo nesieja tik su sovietine praeitimi, domisi animacija, senaisiais uolų piešiniais ir ribiniai pojūčiai. O svarbiausia – netingi ne tik žiūrėti, bet ir mąstyti. Filmo metu ir po filmo. Net apie tai, kas nepatiko.

Tai laikau vienu iš tokų kino renginių priviliumų – tu ne tik pamatai naujausius ir festivaliuose apdovanotus filmus, susipažisti su skirtinėmis kultūromis, pagreitintai pragyveni keliolika gyvenimą, bet ir susirandi naujus diskusijų partnerius. Iš didelio ekранo į tave žvelgiantys „pažemintieji ir nuskriaudantieji“ ne tik žadina teisingumo jausmą, bet ir skatina ieškoti sprendimų, atsiriboti nuo asmeniškumų.

Tokie filmai ne užlieja akis saldžiai lipnia mase, o trenkia kaip žai bas („Apie dievus ir žmones“). Sukrečia, bet neapakina. Nes „pagrindinis estetikos įrankis – akis – visiškai savarankiškas. Labiau už jį savarankiška tik ašara.“ (Josifas Brodskis)

„Baltosios pievos“ (rež. Mohammad Rasoulof)

įkvėptą 2011 m. Tuniso revoliucijos. Londono „Tate Modern“ galerijoje, iki gegužės 2 d. galima pamatyti Ai Wei Wei instaliaciją „Saulėgrąžų sėklas“: milžiniška turbinų salė nu-klotą storu 100 milijonų porcelianinių saulėgrąžų sluoksniu. Natūralaus dydžio sėklėlės – rankų darbo, kickvienu nudažyta. Jas darė Kinijos miesto Jingdezhen meistrai.

Ar Mommadas Rasoulofas ir Ai Wei Wei kalba ne ta pačia kalba – iš mažiausiai dalelių supildami mirusius peizažus, rinkdamis ašaras ir sėklas? Ašara, išspausta iš kūno – nes daugiau nėra iš ko spausti. Sau-

no – gyvi jie ar mirę. Šis neskubrus filmas, išžiūrintis į kiekvieną žmogų, lydintis jį į namus ir į gatvę, pas būrėjų ir į policijos komisariatą, maldos ir kankinimų vietas, yra nelegali kasdienybės kronika. Nuo prastos kronikos ją skiria ne tik mirtinas pavojuj, bet ir nematoma, tik visur esanti tylos sieną. Kamera pramuša uždarą konteinerį, tačiau sunksu aplinkos spaudimas jaučiamas: sugriauto Grozno gatvės filmuoja mos paslapčia pro automobilio langą, žmonės – kambariuose ir tarpduriuose. Kadro ankštumas primena Wong Kar Wai’aus suspaustus inter-

niuose namuose (Jūratės Samulionytės „Šanxai banzai“), senutė „Dzūkijos“ vargšų valgykloje (Andrius Blaževičiaus „Tremtinės istorija, kurią ištremė pats tėvas“). Šiuolaikinė Lietuva – ne tik nuobodžiaujantys snobai su prabangiomis mašinomis ar kriminaliniai herojai, bet ir vasarą Palangos paplūdimyje čeburekus ir alų pardavinėjantys jaunuolai (Tomo Bručo „Čeburekų pardavėjai“). Manyčiau, tai vykė neprikalusomos Lietuvos provincijoje su „verslumo“ skiepais išaugusios jauniosios kartos portretas. Parduotos vasaros kūnų pri-

Svetur

Filmo „Kai apkabinsiu tave“ premjera Varšuvoje

Kovo 28 d. Varšuvoje įvyko pirmo bendros lietuvių ir lenkų gamybos vaidybinių filmų premjera „Kai apkabinsiu tave“.

Kino teatre „Kino Kultura“, išskirtinė Varšuvos senamiestyje, pasižiūrėti pirmos lietuvių ir lenkų bendros gamybos vaidybinių juostos susirinko rinktinė publiką.

Tarp žiūrovų buvo nemažai žymių Lenkijos kino pasaulio žmonių: kino režisierė Agnieszka Holland, šviesaus atminimo kino meistru Krzysztof Kieślowski filmų vykdomasis producierius Ryszardas Chatkowskis, režisierius našlė Maria Kieślowska bei daugeliškių.

Filmą pristatė lenkų koproduceris, režisierius Krzysztofas Zanus-

si, filmo režisierius Kristijonas Vildžiūnas, taip pat lenkų ir lietuvių kūrybinės grupės atstovai – producentė Uljana Kim, koproduceris Januszas Wąchała, kompozitorius Antoni Komasa-Łazarkiewiczius, antrasis režisierius Mykolas Vildžiūnas, garso suvedimo specialistai Andrzejus Artymowiczius bei Radosławas Skłodowskis.

Parentas tikrais išykkiai filmas „Kai apkabinsiu tave“ pasakoja apie tévo ir dukros, likimo išskirtų per Antrajį pasaulinį karą, dramą. Po septyniolikos metų jie bando susitikti Šaltojo karo suskaldytame Berlyne, likus dvim mėnesiams iki Berlyno sienos pastatymo. Pagrindinius tévo ir dukters vaidmenis filme sukurė aktoriai Elżbieta Laténaitė ir Andrius Bialobžeskius.

Netrukus filmas „Kai apkabinsiu tave“ pasirodys Lenkijos kino teat-

rų ekranuose. Lietuvoje juosta jau pradėta platinti DVD formatu.

„7MD“ INF.

Anonsai

Kultūros festivalis „Afrikos dienos 2011“

Gegužės 18–22 d. Vilniuje pirmą kartą vyks Juodosios Afrikos kultūros festivalis „Afrikos dienos 2011“. Festivalis sieks sudominti ir supažindinti vilniečius bei sostinės svečius su Afrikos šalių, esančių į pietus nuo Sacharos dykumos, šiuolaikine kultūra ir tradicijomis. Renginių programoje numatomi afrikietiškos muzikos koncertai, afrikietiškų perkusių ir šokių pasiodymai bei kūrybinės dirbtuvės, filmų programa, suvenyrų mugė.

„Afrikos dienos 2011“ taip pat sieks visuomenei parodyti šio žemyn-

no sąsajas su Lietuva, todėl į festivalio programą įtrauktai ir Lietuvoje gyvenančių afrikiečių bei lietuvių muzikantų pasirodymai, susitikimai su Afrikoje dirbusiais savanoriais ir po ši žemyną keliausiais žmonėmis. Jų patirtas akimirkas bus galima pamatyti fotografijų parodoje, o jų ir kitų autorių išpūdžius ir minčius perskaityti specialiai festivaliu skirtose straipsnių cikluose spaudoje ir internte.

„Apie Afriką Lietuvos visuomenė dažniausiai sužino neigiamą informaciją – žiniasklaidoje šio žemyno šalys paprastai minimos pilietinių karų, didelio skurdo, menko išsiystymo kontekste. Su turtingu tradiciniu kultūra ir įdomiais, didelė pripažinimo pasaulyje sulaukiančiais naujos kartos menininkais mums beveik netenka susidurti. Norime, kad šis festivalis tai pakeistų ir pa-

rodytų kitą, menkai pažįstamą Afriką“ – sako viena iš „Afrikos dienos“ iniciatorių Justė Rakštytė.

Vadinamajai Juodajai Afrikai priskiriamos valstybės, išsidėšiusios į pietus nuo Sacharos dykumos: Kenija, Senegalas, Pietų Afrikos Respublika, Nigerija, Gana, Uganda ir daugeliškių. Šioje žemyno daileje gyvena apie 800 mln. žmonių (2007 m. duomenys), regionas pasižymi didžiausia pasaulyje kalbine įvairove – čia kalbama daugiau nei 1000 skirtingu kalbų.

„Afrikos dienos 2011“ – pelno nesiekianti iniciatyva. Festivalį organizuoja asociacija „Balta scena“, vienijanti aktyvius jaunus žmones, dirbančius kultūros ir vystomojo bendradarbiavimo srityse.

Daugiau informacijos: www.afrikosdienos.lt
FESTIVALIO RENGĖJŲ INF.

Nekasdieniai ženklai kasdienai

Naglio R. Baltušniko paroda galerijoje „Meno niša“

Egle Dean

Lyg absurdo pjesėje Naglio R. Baltušniko personažai gyvena tik iš dalies prisiliedami prie kasdienybės. Jų savitarpio santykiai neretai primena Samuelio Becketto aprašytą situaciją keistumą. Parodoje pasitinka ironiškos ir išpėjančios pastabos, tiesmukas ir sarkastiškas požūrius.

Kūriniuose yra tekštų, kurie ne tik suteikia ižvalgą, bet ir pasukaistorią savaičių. Taip įvaizdžiai įgauna papildomų potekščių. Diptichas „Give me“ („Duok man“), „Take it“

(„Imk tai“) yra jau tapęs firminiu menininko ženklu. Cia figūros nepasiekamos nuo kėdžių stengiasi perduoti balastą, o gal ir reikalingą daiktą... Stumia, duoda, ima lyg labai ir nenorédamos to kamuolio, ašočio ar baliono. Neverta giliutis į perduodamą objektą. O gal tai išties beketiška situacija ir realaus objekto paprasčiausiai nėra?

Tekstai yra labiau susikabinę su vaizdu ir konkretiomis aplinkybėmis tokiuose darbuose kaip „The Sky“ („Dangus“) ar „Remember! Christmas is not a Game“ („Atmink – Kalėdos nėra tik žaidimas“).

„(Imk tai“) yra jau tapęs firminiu menininko ženklu. Cia figūros nepasiekamos nuo kėdžių stengiasi perduoti balastą, o gal ir reikalingą daiktą... Stumia, duoda, ima lyg labai ir nenorédamos to kamuolio, ašočio ar baliono. Neverta giliutis į perduodamą objektą. O gal tai išties beketiška situacija ir realaus objekto paprasčiausiai nėra?

O degtukų dėžutė su užrašu „Wait for signal“ („Lauk ženklo“) – kas galėtų būti paprasciau, įtaigiau, šiurpiau ir tuo pat metu įvelti į įsivaizduojamą siužetą? Tinkama ir jauniesiems besipraktikuojantiems padegėjams, ir nekilnojamuoju turto dėdėms. Linksmų potekščių kūrinyse pasižymėjus, norėtųsi, kad būtų pagamintos tokios dėžutės – pirkčiai! Nusiūpsybos kyla ir nerimo šešeliai – kūrėjas juokauja su tragiškomis aliužiomis. Nors ir norisi tikėti darbais „Happy End“ (čia šunelis tikrai atrodo laimingas) ar

„The Amberlife“ (undinės meilės istorija), ar net paties kūrėjo pui-kiu, rafinuotu autoportretu, bet vis dėlto vėl grįžus prie Kalėdų interpretacijos ar „Spastą“ išpėjamojo tono nerimas sustiprėja. „Spastuose“ apskaičiuotas kibiro kritimo kampas, tvarkingai nužymėtas, lyg iš fizikos vadovėlio. Viskas, kaip ir turi būti instrukcijose. Bet kodėl taip neramu nuo tokio mielai išstruktuojančio kūrinio?

Nelaimingo atsitikimo nuojaudą skatina ir „Starke Frauen“ – rent-

geniškas žvilgsnis į grakščią moters koją duoda pradžią dar vienam įsimėjimo vertam siužetui. Kartu paminiama tušybė, vartotojiskumas, puikybė. Viena lakoniška plaketė atskleidžia visą aibę prasmį. Ap skirtai plaketės yra lyg sentencijos, formuluojančios kūrėjo nuosprendį. Naglis Baltušnikas nelabai tolerantiškas, jis aiškiai nurodo, kam yra nepakantus. Pavyzdžiu, „XXX“ – kūriny, neatsiejamas nuo šiuolaičių popkultūros, jis galėtų būti įmontuotas Didžiojoje gatvėje. Kaip ir jo akių tikrinimo schema... Šioji atrodo visai nekalta, kol neper-skaitai, kas parašyta.

„Rink alaus bokalus ir tapk kolekcininku“ tiražuotas tiktų pramogų arenose, „Ny Alesund“ – ŠMC, o „Happy End“ – prie įėjimo į Gedimino 9. „The Amberlife“ („Gintarinis gyvenimas“) turėtų kabeti Seime. Tai visais atžvilgiuose tautiškumą atskleidžiantis kūriny – čia ir gintaras, ir undinė, ir tokie lietuviški siluetai – lyg etniniai karpiniai... Danai pavydėtų. Kad tik nebūtų justi kūrėjui būdinga įtampa, nervingumas. Nicko stebėtinio, tu-

rint galvoje gyvenimo aplinkybių absurdžiumą.

Šie ženklai yra lyg kelio ženklai ar net egzistencijos ženklai. Ieškant ydų surandamos naujos ekspresijos formas, taupios ir stiltingos. Lakonišumas, dekoratyvumas ir minimalistinė forma sukuria įtaigius įvaizdžius. Juodos ir Baltos kontrastas akcentuoja liniją, išryškina tokiaj archajinė spalvų kombinacija, kuri primena laikraščių iliustracijas ar senas reklamas. Šis anachronizmas kūriniuose dera su nostalgikais ar autoriniais nespalvotais filmais bei aukštosios mados objektais. Autorius yra ir labai geras piešėjas, sugabantis nužymėti tik esmę, taupiai apibrėžti siužetą. O siužetiniai posūkiai kiekviename darbe galimi bent keli. Paroda nuotaikinga, daugiauprasmė ir priverčianti mąstyti – malonus interliudas pavasario permainingoje pilkumoje.

Paroda veikia iki balandžio 9 d. Galerija „Meno niša“ (J. Basanavičiaus g. 1/13, Vilnius) dirba antradienį–penktadienį 12–19 val., šeštadienį 12–16 val.

Grobiantys paviršiai

ATKELTA iš 1 PSL.

viršumi. Stichiškas paviršius jungiasi su racionaliomis formomis. Taip išsaugomas balansas, iš čia kyla tas skanus skambesys. Negana to, salėje skamba Lino L. Katino parašytas muzikos kūriny fortепijonui (atlieka Eugenijus Žarcus) – „Mėlynas grabas“, kuris paremtas ta pačia struktūra: daug stichiškos tylos ir struktūruojantis garsas. O gal atvirkšciai...

Mane nepaprastai linksmina šioje parodoje išryškėję vienas parodoksas. Iškabinti Katino darbai yra idealus pasirinkimasis interjero puošybai pačia primityviausia prasme. Jie dvipusiai – kaip koks šampūnas su kondicionieriumi. Taip sakant, vienai pusėi pabodus, galima „atsinuojinti“ ir apsukti. Kūrinių pusių nuotaika/būseną skirtinga, kaip ir

žmogus kartais gali jaustis. Kūrinių kone fiziškai paveikūs, vizualiai stiprus ir ramiai galima sakyti – gražūs. Tobula prekė, pasakytu meno verteivai. O juokinga todėl, kad vargu ar Katinas kada nors apie tai palgalvojo ir ar kada nors tokio pobūdžio paklausos siekė. Man regis, priešingai – visuomet nepaisė lūkesčių (nei tarybinių, nei dar nežinia kokių), vadovavosi tik savo vidiniuose poreikiais. Iš parodos anono galima suprasti, kad tapybos instalacija dedikuota svaigiemis vaikystės prisiminimams, kitaip tariant, yra asmeniška ir paremta nuoširdumu.

Menininkas – nuoseklus ir prityrė hipis (ne istorinė prasme), kurio biografijoje labai gerai jaustuoti žodžiai avangardas, pankas, laukinis, jei norite. Be jokio dvasinio deko-

ratyvumo. Natūralus lyg katė. O be to, dar ir su geru humoru jausmu. Ir todėl labai savita išmintim. „Mirusiųjų yra visada daugiau nei gyvujų, ir tai džiugina“ – Katino išvesta ir įrašyta konstanta kūrinyje „Raskolnikof“.

Vis dėlto keista, kad šiam tekste daugiausiai kalbėjau apie formalius dalykus, o juk ten tiek pripasakota mažu jaudinančiu istorijų...

Paroda veikia iki balandžio 23 d. „Arkos“ dailės galerija (Aušros Vartų g. 7, Vilnius) dirba antradienį–penktadienį 12–19 val., šeštadienį 12–16 val.

Linas L. Katinas.
„Tėvai užkašę geltonkas“

G. Jucevičiaus nuotr.

Sukūrusi save

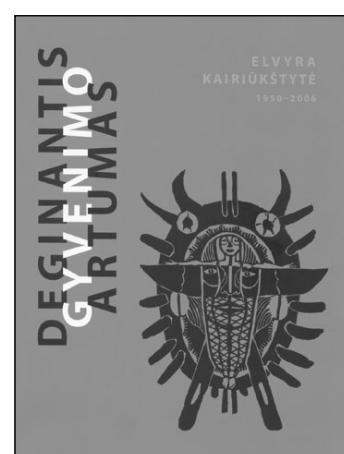
Knyga apie Elvyrą Kairiūkštystę

Kristina Stančienė

Elvyra Kairiūkštystė (1950–2006) – talentinga grafičių, kartu – tiksli lietuvių dailės marginalė. Neverta būti kiek neigiamos šio žodžio konotacijos – dailininkė, ryškiai sužibėjusi praečiui amžiaus 8-ojo dešimtmečio pabaigoje ir 9-ajį dešimtmetį, vėliau sava valia liko meninio gyvenimo užkulisiuose. Tik po jos mirties sužinota, kad ir tuo metu, beveik nedalyvaujama parodose, ji intensyviai, karštligiškai kūrė. Nusisukusi nuo savo stichijos – eksprezivu galingo užmojo linoraižinių, kuriais labiausiai išgarsėjo, E. Kairiūkštystė piešė taip pat nežabotos energijos, geismo, ekstatiško siautulio kupinus piešinius. Šios didelio formato popieriaus juostos ir jų personažai, dažnai pavaizduoti viena virtuoziška linija, ar vienas kitą „uzklojantys“ motyvai dailėtyrininkams šiandien primena ir seniausią žmonijos civilizacijų meną, ir savi tai interpretuoja ekspresionistinės dailės tradiciją, kubizmo, siurrealizmo įtakas. Komplimentu Kairiūkštystės kūrybai nešykti daugeliis žinomų lietuvių menininkų. Pavyzdžiu, pasak Povilo Ričardo Vaitiekūno, lietuvių grafikoje buvo dvi didelės kūrėjos – Marcė Katiliūtė ir Elvyra Kairiūkštystė...

Taip susiklostė, kad daugelis žmonių, ypač jaunesnės kartos, jos kūrybą pažįsta tik labai fragmentiškai. Todėl 2010 m. pasirodžiusi knyga apie dailininkės kūrybą ir asmenybę „Degantis gyvenimo artumas“ (leidykla „Tyto alba“) užpildys ne tik žinių apie E. Kairiūkštystę spragąs, bet ir gerokai paprás visą šiuolaikiškes lietuvių grafikos raidos supratimą.

Maža pasakyti, kad Elvyra Kairiūkštystė buvo ne tokia, kaiž visi, net ir turint omenyje ekscentriškiausias, originaliausias ne tik lietuvių, bet ir pasaulinės dailės asmenybes. Kitoniukumas šios dailininkės atveju reiškia daug ką, pradedant nuo paprasciausiai dalykų – „dienotvarkę“, pagal kurią menininkė kūrybai atsidėavo tik nakti... Atvirumas, kartais – „nepatogus“ elgesys su aplinkiniais, iki skausmo aiškus savosios misijos suvokimas, dėl kurio aukota daug. Tačiau, matyt, prigimtinės kūrybinės galios šią menininkę taip sprogdino iš vidaus, kad jos gyvenimas ir negalėjo būti kitoks... E. Kairiūkštystės būdo bruožai, laikyse, net ir vėliau užklupusi psichikos ligą, žinoma, ir veržli, novatoriška kūryba – iš tiesų, „klasikinė“ modernistinė menininko figūra. Nei kėtima, tačiau ji pati sukūrė save beveik iš nieko. Našlaitės likimas, gyvenimas neįaučiant jokios giminianių, artimųjų paramos ir noras atsidėti vien kūrybai lémė, kad E. Kairiūkštystė išsiugdė gebėjimą išskirti į kiekvieną likimo tiesiamą šiaudą, pasinaudoti menkausiomis aplinkybėmis ir susitarkyti kuklią, askečišką būtų taip, kad si būtų kuo priekankesnė kūrybai. Tegul asketika,

kukli, tačiau leidžianti gyventi „iš meno“. Tokia mintis daugeliui atrodo nepasiekiama prabanga ar net šventvagiškas noras, bet menininkė si sieki igyvendino iki galo.

Parengti knygą apie tokią visomis prasmėmis nestandardinę asmenybę – didelis uždavinys. Manau, pavysko ją išleisti daugiausluoksnę, kontrastingą, kaip ir pačios dailininkės kūryba, tiek estetiniu požiūriu, tiek ir turint omenyje publikuojamos medžiagos įvairovę. Tarsi įvadas į ryškią, drąsią Kairiūkštystės grafiką atrodė jau pats knygos viršelis – vitražinių spalvų, su kuriomis dailininkė drąsiai eksperimentavo, ir garsiuoju 1983 m. sukurtu autoportretu, primenančiu egzotišką totemą, arachaišką ženklą, kartu ir jos likimo tragediją – fatališką vienatvę, ilgaičiui užklupusią dvasinę negalią.

Knygos sudarytojos ir bendraautorės – gera dailininkės bičiulė ir net krikštamtė skulptorė Ksenija Je-roševaitė (E. Kairiūkštystė, gyvai domėjusis dvasiniuose dalykais, įvairių konfesijų religijomis, ezoterinėmis teorijomis, ilgainiui tapo praktikuojančia katalikė; ją krikštijo vyskupas Juozas Tunaitis), artima vaikystės laikų draugė ir kūrybinio palikimo saugotoja Regina Norvaišienė, skirtą kartą dailėtyrininkės Ramutė Rachlevičiūtė ir Kristina Klepo-

nytė. R. Rachlevičiūtės parašytame knygos įvade kalbama apie menininkės kūrybinį palikimą ir jo tvarkymą, pačią knygos gimimo priešistorę. Solidžios apimties skyriuje „Eros fluidai ir thanatos trauka“ autorė įdomiai nagrinėja svarbiausius E. Kairiūkštystės kūrybos impulsus, ieško ir atranda „rakta“ esminėms menininkės kūrybos ypatybėms – galingam kūniškam, erotiniam pradui, sąsajoms su klasikiniu Vakarų Europos modernizmu, primityvo reikšmei ir perteikimui.

K. Kleponytė šios grafikės kūryba užsidegė studijuodama Vilniaus dailės akademijoje ir ilgainiui surinko daug informacijos apie jos gyvenimo kelią, asmenybę, kūrinius ir jų likimus. Knygai autorė parengė dailininkės biografiją, pluošta jos bendražygį, draugu, kolegu prisiminimų, kuriuos skaityti nepaprastai įdomu, nes matai vis kitokį Kairiūkštystės „portretą“. Ji taip pat sudarė menininkės kūrybos parodų sąrašą.

Gera, kad knygoje skirta vietas ir E. Kairiūkštystės kūrybinei „vitruveli“ – tekštą apie unikalios jos išraižytas klišės parašę žinoma grafičių, gera Elvyros draugė Viktorija Daniliauskaitė. Ji tvarkė Kairiūkštystės klišės, identifikavo kūrinių pavadinimus, vėliau perdaivė šią unikalą kolekciją Lietuvos dailės muziejui. Kaip žinia, dailininkė, be atodairiškai kibusi į didžiaformatę, tarsi visai „nemoterišką“ ir anuomet iš bendros Lietuvos grafikų kūrybos visumos ryškiai išsiskyrusių linio raižybą, siekė netradicinio, novatoriško estampo – spaustuviu vieną darbą iš kelių klišių, originaliai dėliodavo spalvinę estampo gamą. Pasak jos kūrybos žinovų, šiandien, net ir turint išlikusias klišės, vargu ar pavykti išgauti tokį rezultatą kaip geriausiuose E. Kairiūkštystės darbuose.

Žinoma, leidinyje gana plačiai ir įvairiapusiai atspindėta ir Kai-

riūkštystės kūryba – reprodukuota nemažai estampų, piešinių, pavyzdžiui, garsioji lietuvių menininkų portretų „galerija“, dalis velyvųjų dailininkės kūrinių (jų menininkė paliko be galo daug). Taip pat ir svarbi informacija – išsamus estampų katalogas, bibliografiniai duomenys ir t.t. Manau, daugelis tikėjosi knygoje aptiki ir dar vieną svarbū dalyką – juk šiuo atveju turime reikalą būtent su moters kūryba. Žinoma, vien dėl šios aplinkybės „iškirpti“ ją iš šiuolaikinės lietuvių dailės konteksto būtų negebinga, pabrėžiant, kad moteriai reikia didesnį valios pastangų iškilti, kad tai – išimtis, o ne norma.

Tačiau ypač turint omenyje sovietmetį, kai menininkė išgarsėjo savo estampais, akivaizdu, kad jos kūrybos ir biografijos atvejis – išskirtinis. Įdomiai apie ši Kairiūkštystės fenomeno aspektą knygoje kalba A. Aleksandraviciūtė. Pasak jos, E. Kairiūkštystė buvo „viena pirmųjų lietuvių dailininkų, kurių darbuose ne deklaratyviai, bet labai drąsiai ir autentiškai išreikšta stiprios, nesvaržytos, intelektualiai nepriklausomos moters savivoka“. I jos kūrinius ir gyvenimo faktus žvelgiant plačiau, galima persvarstyti ir daugelį, atrodytų, labai tvirtų mūsų dailės istorijos postulatų. Tai ir „mitinis“, erdvės ir laiko ribas peržengiančios pasaulio matymas, išryškėjęs daugiažalių Kairiūkštystės kartos menininkų (žinoma, daugiausiai vyru) kūryboje, ir ypatinges pasaulėvaizdžio ir išraiškos, emocijų „tirštis“, kuris būdingas gal dar Antano Martinaičio paveikslams, pagaliau – spalvos vaidmuo, grynumas, vitražiškumas, iki jos suabsoliutintas daugiausia tapybinėje išraiškoje, ką jau kalbėti apie ryškų išskirtinumą mūsų grafikos kontekste. Juk visa tai su nedidelėmis išimtimis iki šiol rodėsi kaip iš esmės „maskulinistiškos“ lietuvių dailės faktai.

Elvyra Kairiūkštystė. „Karalius išėjo pasivaikščioti“ (Eimundo Nekrošiaus portretas). 1984 m.

Elvyra Kairiūkštystė. Autoportretas. 1983 m.

Vienas didelis knygos skyrius kiek šokiuroja savo atvirumu – tai menininkės dienoraštis, rastas po jos mirties, apimantis 1995–1997 m. laikotarpį. Tai iki skausmo paprastos, kartais monotonios menininkės kasdienybės „ataskaitos“ – kaip buvo susiplanavus dieną, ką tąkart surūpė, ką valgė, ir dažniausiai tiksliai pažymima, kiek atsiėjo pusryčiai ar pietūs. Viena vertus, šiose „mantrose“ kartkartėmis kelia galvas dailininkę kamavę demonai, baimės, nerimo būsenos, tačiau tarasi rožančiaus kalbėjimas „surikiuota“ dienos eiga išduoda ir daugiau. Tai tikri išgyvenimo liudijimai, atveriantys, kaip ji stengesi kuo mažiau savęs atiduoti bučiai, rutinai, ir finansiškai, ir laiko prasme. Kaip didžiajā paros dalį pašvedavo kūrybai – jei kokią valandėlę nepiešė, tai planavo, kaip dirbs, pieš, atras kažką ypatingo, iki šiol nepatirto.

Taip sutapo, kad 2010 m. išeistomis knygomis jamžintas dviejų išskirtinių XX a. pab. – XXI a. pr. lietuvių dailės „marginalu“ kūryba. Čia verta prisiminti ir „Kultūros barų“ parengtą albumą „Stankus“ (sudarytojas – P.R. Vaitiekūnas). Kaip tai pavyko – kitas dalykas. Galbūt kartais tokie leidiniai tampa ir pernešy sunkiasvoriais „paminklais“, uždusinančiais įdomiausias menininko kūrybos pusės. Žinoma, abieju leidiui ir jų herojų kūrybos pozicijos iš esmės skirtinos. Vyresniosios lietuvių tapytojų kartos numylėto Algis Julijono Stankevičiaus (1933–1988) biografija ir kūryba buvo viešinta ir anksčiau. Menininko darbai rodyti parodose gal net dažniau, nei galėtume suskaičiuoti E. Kairiūkštystės darbų ekspozicijų (jau Lietuvai atgavus neprisklausomybę), todėl pastarojo leidinio tikslas buvo ir polemiškai pažvelgti į jau susiklosčiusius Stankaus kūrybos vertinimus. Galvojant apie Kairiūkštystę, buvo svarbu išryškinti iki šiol dar gerai neapibendrintą fenomeną. Tad svarbus pats faktas, kad darbų dokumentų, prisiminimų susistemiminas knygoje šiandien jau leidžia susipažinti ir su viena talentingiausiai Lietuvos dailininku Elvyra Kairiūkštystę – grafike, tikra kūrybos amazonė, gaivališka ir dramatiška asmenybe.

Talentas nėra svarbiausias veiksnys

Pokalbis su filmo „Mano laimė“ režisieriumi Sergejumi Loznica

Garsaus dokumentinio kino kūrėjo Sergejaus Loznico filmas „Mano laimė“ (2010) dalyvavo 16-ojo tarptautinio Vilniaus kino festivalio „Kino pavasaris“ konkurse „Nauja Europa – nauji vardai“. „Mano laimė“ – režisierius debiutas vaidybiniame kine. Loznica buvo festivalio svečias ir susitiko su Lietuvos muzikos ir teatro akademijos studentais bei dėstytojais „Šoblės“ kino klube.

Ar „Mano laimė“ yra apie Rusijos visuomenės tapatybės paeškas?

Tai filmas apie katastrofą, kuriai jau šimtas metų. Istorija apie tai, kiek žmoguje dar likę žmogus. Jis išgyveno sudėtingą laikotarpį ir dabar egzistuoja siaubingoje realybėje. Jo vienintelė tiesa: „Šiandien mirsi tu, o rytą – aš.“ Kokį gyvenimo kelią turi nesciui, kad taptum žiaurus kitiems? Apie tai ši istorija. Gyvendamas tarp agresyvių žmonių žiaurumo net nepastebi. Pripažinti tai sunku.

I filmo siužetą įsiterpia kelios istorijos, nukeliančios į Antrojo pasaulinio karo metus.

Tai istorijos, kurias papasakojojų dalyviai. Istoriją apie iš karo grįžus karininką papasakojojis pats. Pa-

žeminimą buvęs kareivis ne tik prisimena, bet dažnai ir sapnuoja. Tiesa, tikrasis herojus nenušovė jį įželdusiojo, nušoviai filme aš. Istoriją apie kaimę gyvenantį mokytoją, kurį nužudė rusų kareivai dėl jo išsakyto minčių apie tai, kad nesvarbu, kokia bus valdžia, – rusų ar vokiečių, – mokyklos vis tiek veiks ir jis mokytojausias, Vasiliui Bykovui papasakojo išgyvenęs mokytojo sūnus. Rašytojas ją papasakojo man. Incidentas milicijos poste, kai buvo sužalotas majoras, ivyko Rusijoje 2003 metais. Tiesa, ten niekas nenušovė, majorui buvo sulaužtos rankos. Grįžę į Maskvą, jis bandė ginti savo teises, tačiau nesėkmingai.

Nors filmas niūrus, tame yra šviesus epizodas. Paradoksalu, bet nušaudamas antagonistą karininkas tarsi išsilaisvina iš pažeminimo.

Nepainiokite filmo istorijos su tuo, kas ją įkvėpė. Tai, kas atsitiko gyvenime, nebūtinai turi ryšį su filmo pasakojimu. Kodėl filme būtini turi būti šviesus momentas? Rimas klausimas. Koks šviesus momentas yra Edipo istorijoje, Hamleto dramoje? Tai – tragedija. Žinoma, gyvenimas yvairus. Tačiau kai pasirenkate temą, kurią tyrin-

Sergejus Loznica

site, atsakote visko, ko nereikės pasirinkti temai atskleisti. Filmo idėja išryškėja pabaigoje. Pagrindinio personažo noras išsaudytis visus sutampa su žiūrovų ir režisieriaus noru. Filme kuriama erdvė gali būti išspręsta tik vienu būdu. Erdvė, kurioje žmogus žmogui yra vilkas, subrya akimirksniu be jokios priežasties. Žmonės ima žudyti, nes kitas yra tiesiog „kitas“. Tai buvo viena filmo idėja. Iš tikrujų filmas labai šviesus. Realybė žiauresnė. Neįsivaizduojate, kiek jি žiauresnė. Jei tai įžvelgsite, nežinau, kaip tai jis paveikslas. Man tai labai svarbu. Garas ir vaizdas turi būti harmoningi. Tik tai jūs ir galite duoti šiam chaosiskam pasauliui.

Kaip manote, kas Jūsų žiūrovas?

Ar Dantės būtų galima paklausti, kas jo „Dieviškios komedijos“ skaitytojas? Niekad apie tai negal-

vojau. Filmas pirmiausia turi jaudinti kūrėją. Ar ne pernelyg altruisiška galvoti apie tuos, kurie žiūrės filmą?

Ką atsakote žiūrovams, kino profesionalams, tvirtinantims, jog „Mano laimė“ – antirusiškas filmas?

Nieko jiems nesakau. Neturiu apie ką su jais kalbėti. Nesu pasirengęs jūs mokyti ar auklėti.

Kaip pavyko nufilmoti vieną pasuktinių filmo sceną, kai aktorius vairuoja sunkiasvorį automobilį?

Sceną filmavome prieš tai daug kartų ją repetavę. Filmuodamas galėjau koreguoti tik niuansus. Prasidau aktoriaus pasisuktį siek tiek į dešinę ar siek tiek į kairę, ne taip stipriai mojuoti rankomis. Tai – niuansi. Kiekvienas kadras yra paveikslas. Man tai labai svarbu. Garas ir vaizdas turi būti harmoningi. Tik tai jūs ir galite duoti šiam chaosiskam pasauliui.

„Mano laimė“ buvo parodyta Kanuose ir, matyt, laukti kitos istorijos reikės neilgai?

Kai filmas parodomas Kanuose, tik laiko klausimas, kada bus kuriamas kitas. Juostą pagal Vasilio By-

kovo apysaką pradedame filmuoti jau ši rugpjūti. Šio filmo finansavimo projektą buvome pateikę ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, tačiau mums nepasisekė. Svarbu, kad Lietuva ne tik lauktu pinigų iš Europos Sajungos, bet ir pati prisidėt prie filmų gamybos. Kai kuriuos naujo filmo episodus filmuojame Lietuvoje. Jei norite kurti filmą, pirmiausia apsišarvuokite milžiniška kantrybę ir dekite kūrybine aistra. Antroje vietoje – talentas, jis nėra svarbiausias veiksnys.

Ar dokumentinis kinas buvo tik kelias į vaidybinių?

Po trijų mėnesių pristatymu naujų dokumentinį filmą. Skirtumas tarp dokumentinio ir vaidybinių kinų yra tik mūsų sąmonėje ir tame, kaip mes tai priimame. Paprastas pavyzdis: rodau jums kadra, kuriamė žmogus nusišauna. Jūs man sakote, kad aktorių suvaidino pukiai. Aš paprieštarauju ir sakau, kad iš tiesų nufilmavau savižudybę, tačiau jūs manės klausiate, ar turėjau teisę tai daryti? Kadras nepasikeitė, pasikeitė jūs, pakito jūsų požiūris į tai, ką matote. Tai etinė distancija, kurią galite sau leisti arba ne.

PARENGĖ IEVA JONIŠKYTĖ

Visuomenių ant tilto problemos

„Kino pavasario“ svečiai: Zrinka Cvitesic, Srdjan Koljević

Šiemet į „Kino pavasari“ gausiai susirinko konkursinės programos filmų kūrėjai iš Rytų ir Vidurio Europos. Ne tik meniniai, bet ir žiūrovųskimo kriterijais besivadovaujanti nepriklausomų kino teatrų asociacijos CICAE žiuri savo favoritu pasirinko bosnijų režisierės Jasminos Žbanic filmą „Pakeliui“. Jis pasakoja apie jaunos poros santykius, kurie ima griūti vyru netikėtai atsivertus į islamo ortodoksus tikėjimą. Pagrindinį vaidmenį sukūrusi aktorė Zrinka Cvitesic, atstovaujama filmui Vilniuje, sutiko atsakyti į kelis klausimus.

Ar tikrai filme rodomas problemos yra aktualios šių dienų Bosnijoje ir Hercegovinoje?

Jei klausiate apie pagrindinės istorijos fone vaizduojamus politinius ir religinius kelių bendruomenių nesutarimus, – taip, tai yra šių dienų problemos. Tačiau pagrindinė filmo tema greičiau yra moralinė pozicija. Tai – kova už meilę ir gyvenimą, už tai, kas svarbiausia. Mano herojė stengiasi suprasti pasikeitusi vyra ir savo norus, bando ieškoti išeities ir išsaugoti santuoką.

Šio filmo režisierė yra moteris, ar manote, kad jis būtų kitoks, jei jis būtų kūrės vyras?

Žinoma. Jasminos filmai visada pasakoja moterų istorijas, visuose kūriniuose žvelgiama iš „jos“ pozicijos.

Filmo konfliktas kyla iš dviejų skirtingu poziūrių į religiją. Kaip manote, kuriuoje pusėje yra režisierė?

Visur, kur tik nukeliaudavome su šiuo filmu, dažniausiai mus klausinėdavo apie religiją. Režisierė ilgainiui tai įkyrėjo, nes filmo idėja – ne religiniai nesutarimai Bosnijoje. Jai reikėjo stiprios ir galimos jėgos, su kuria meilei būtų sunku kovoti. Todėl ji pasirinko islamo fundamentalistų pažiūras. Jei klausiate apie Jasminos tikėjimą, ji yra tradicijų besilaikanti musulmonė, nesusijusi su vahabitu bendruomene. Tiesa pasakius, Bosnijos musulmonai bijo ortodoksus, ir tai aktuali problema. Tačiau filmas ne apie tai, režisierė nusivilia, kai žiūrovai „Pakeliui“ supranta tik taip. Pirmiausia tai filmas yra apie meilę.

O kaip Jūsų herojė Luna? Ar ji galėtų gyventi su tokiu vyru?

Filmuoja neturėjome galutinės pabaigos, priešpaskutinę dieną režisierė manės paklausė, ką aš manau, ar Luna sugriž pas mylimajį, ar ne? Paprasiu manės to paklausti kitą dieną. Žinoma, ir tada negalėjau atsakyti. Filmuoja paskutinę

sceną, supratau, kad ir man, ir Lunai reikia, kad praeitū siek tiek laiko. Manau, kad jis turėtų pabūti su savimi, suvokti, ko labiausiai nori. Neabejoju, kad jis tikrai pasiliks vaikelį.

Suvaidinote įsimintiną vaidmenį, kaip toliau klostosi jūsų kūrybinė veikla?

Tiesą pasakius, su šiuo filmu supij mano jausmai yra dviprasmiški. Viena vertus, labai džiaugiuosi pavykusiu vaidmeniu, kita vertus, siek tiek pykstu ant filmavimo grupės, nes pastaruosis pusantrų metų neveikiau nieko kito, kaip tik keliau po festivalius, atsiminėjau apdovanojimus ir susitikinėjau su svarbiais žmonėmis. Žinoma, tai nuostabu, bet teko atsakyti pasiūlymų vaidinti teatre ir kine. Negalėjau dirbti. Tikiuosi, šis festivalis jau bus pasutkinis. Manau, dabar turėtų viskas pajudėti. Filmas padėjo agentams iš Londono, Niujorko ir Los Andželės manė surasti, atsiėmė keliai į Holivudą, turi daugybę pasiūlymų. Kartais jau nebesuprantu, kas vyksta mano gyvenime. Laukia trys vaidmenys europiečių filmuose ir aš nekantraujau pradėti dirbti.

Konkurse Serbijai atstovavęs režisierius Srdjano Koljevičiaus filmas „Moteris sulaužyta nosimi“ –

romantinė komedija apie tris nepazystamus žmones, kuriuos susieja vienas įvykis ant Belgrado tilto.

Diskusijoje po filmo užsiminėte apie šio filmo misiją.

Mano tikslas – kurti gerą kiną, kuris turi du lygmenis. Siekiu, kad filmas būtų linksmas ir įdomios formas, tačiau taip pat norėjau, kad giliau, po emocijomis ir humoru, skleistys sudėtingesnės prasmės. Norėjau, kad žiūrovai mėgautys filmo veiksmu, bet vėliau turėtų apie ką pamastyti. Menas pirmiausia yra meistriškumas, todėl manau, kad režisierius turi mokėti surakti keiliusluoksnį kūrini – ne tik festivaliams ir kritikams, bet ir platesnei auditorijai.

Jūsų filme aptariamos gana universalios problemos, ar tai reiškia, kad Serbijoje nebeliko etninės nesutarimų, kurie anksčiau buvo išnėrštū?

Svarbiausias impulsas kurti filmą buvo šių dienų Belgradas, nuotakos ir jausmai, apėmę jo žmones praėjus dešimčiai metų po konflikto. Kalbu apie savo dabartinę aplinką, kuri emocine prasme, man rodos, yra įstigusi tarp praeities ir ateities. Taigi tiltas, centrinė filmo figūra, yra tiltas tarp senojo ir naujojo Belgrado. Manau, ši įstrigimo

būsena būdinga visoms šalies sritis, visi jaučiami, kad yra ir kita upės pusė, bet taip pat jaučiami, kad mes vis dar ne ten. Domino ne politiniai ar socialiniai problemos aspektai, bet asmeninė personažų kova su iš praeities ataidinčiais suvaržymais. Mano tikslas buvo su teikiuojamais vilties, parodytis optimistiškesnį kelią.

Šalia pagrindinės taksto ir nuo tilto nušokusios moters linijos, pradėtos dar dviem personažų istorijos. Ar tai reiškia, kad sulauksime dar dviem filmų, kuriuose jos bus baigtos?

Norėjau, kad pabaiga liktų atvirai. Pagrindinę istoriją užbaigiau, bet norėjau, kad blondinės ir vaisininkės atėtis liktų neaiški. Nenorėjau klasikinio holividinio scenario, kur visų personažų istorijos baigiasi. Kita vertus, man jos buvo reikalingos kalbant apie praeities įvairimą, šia prasme, manau, jų linijos yra išbaigtos, nes abi herojės suprant, kad yra laisvos elgtis kitaip. Serbijoje daugybė žmonių būtinės emocinės sukrėtimas, kad jie pagaliau atsivertų galimybėms ir tėstų gyvenimą.

KALBĖJOSI
AISTÉ RAČAITYTĖ

Žiūrovų skonio ypatybės

Iš „Kino pavasario“ dienoraščio

Živilė Pipinytė

Per iškilmingą „Kino pavasario“ uždarymo ceremoniją paaškėjo 16-ojo festivalio nugalėtojai. Konkursinės programos „Nauja Europa – nauji vardi“ žiuri, vadovaujama režisieriaus iš Makedonijos Milcho Manchevskio, geriausiu įvardijo rumunų režisieriaus Bogdano George's Apetri filmą „Laisvėje“. Žiūroviškiausio filmo titulas šiais metais atiteko kanadietė Denis Villeneuve'o filmui „Moteris, kuri dainuoja“. Šiemet buvo pirmą kartą renkamas žiūroviškiausias lietuviškas filmas – juo tapo Jono Trukano juosta „Knynės“. Kino kritikės Lina Kaminskaitė-Jančorienė, Laima Kreivytė bei Renata Šukaitytė išrinko geriausią lietuvišką debiutą – Manto Kvedaravičiaus filmą „Barzakh“.

Pasižiūrėti Denis Villeneuve'o „Moteris, kuri dainuoja“ paskatino iš paskos filmui sklindantį didžiulį susižavėjimo ir entuziazmo debesis. Originalus filmo pavadinimas „Incendies“ – „Gaisravietė“ rengėjams, matyt, nepasirodė patrauklus, todėl jie prisiminė sovietinį hitą, kuriamė pagrindinių – dainuojančios moters – vaidmenį sukūrė Ala Pu-gačiova. Žinoma, ironizuoju, nes jau užaugo nauja karta, kuriai Pu-gačiovos vardas nesako nieko. Tiki parodokas, žiūrovų mėgstamos istorijos ir jų pasakojimo būdai nesi-keičia. Denis Villeneuve'o filmas sužavėjo ne tik lietuvius, bet ir keilių kitų festivalių (Roterdamo, Varšuvos...) žiūrovus ir net Amerikos kino akademiją, nominavusią filmą užsienio filmo „Oskarui“. Tai geriausias įrodymas, kad lietuvių festivalinė publiką nelabai skiriasi nuo kitų. Kad žiūrovų nuomonė sutampa su „Oskarų“ rinkėjų, o ne su kritikų balsais, kurie, žinia, neina į ki-

nematografinį dangų, seniai aišku. Įdomiai pasiaiškinti, kodėl išsiškri-vertinimai.

„Moteris, kuri dainuoja“ sukurta pagal iš Libano kilusio Kanados dramaturgo Wajdi Mouawado pjesę „Gaisravietė“. Joje pasakojama dramatiška karo pabėgėlės Naval istorija. Jai mirus, dyvniai vaikai turi vykdyti testamentą, iš kurio sužino, kad motinos gyvenimas buvo daug sudėtingesnis nei galėjo pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Tvarkinga Kanados notaro sekretoriė ir gana atšiauri motina, pasirodo, buvo didvyrė, tėvynėje tapusi legenda. Vykdymai paskutinę motinos valią duktė ir sūnus ieško savo brolio ir tévo, apie kuriuos prieš tai nežinojo nieko. Duktė Žana (Mélissa Désormeaux-Poulin) grįžta į motinos tėvynę ir eina jos gyvenimo keliais iki pat išeities taško. Neteisėtas kūdikis, kurį senelė atiduoda į prieiglaudą, pilietinis karas, kuriamė ieškodama sūnaus Naval (kaip visada ištobi Lubna Azabal) tampa teroriste ir atsiduria ka- lėjime, čia patirti kankinimai ir prie-varta, kurios vaisius – dyvniai. Žanos ir jos brolio paieškos galiu-siai atves prie tévo, kuris, pasirodo, yra ir ilgai ieškotas brolis.

Tragiška Naval gyvenimo istorija ir incesto motyvas, be abejos, turi priminti graikų tragedijas. Tragedija filme turi pertekiti visą karo ne-šamą blogij. Karas ne tik griauna miestus, išardo šeimas ir žmogiškus ryšius, jis skverbiasi į žmogaus psi-chiką. Išgyvenusi karą Naval nebe-gali mylėti savo vaikų ir pati pa-smekia save. Išsivaizduoju, kad teatro scenoje, salygiškoje, tiesio-giai neįvardytoje arabų šalies erdvėje vykstanti Naval ir jos vaikų tra-gedija skamba įtikinamai. Bet perkeltas į ekraną tas salygiškumas ima erzinti, nes žiūrint „Moteris, kuri dainuoja“ akivaizdu, kad pasakojama apie 1975–1990 m. Libano įvykius, pilietinį karą, Beiruto (filme

jis, regis, vadinamas Darešu) ap-siausti, Sabros ir Šatilos palestinie-cių stovyklų skerdynes, karinę krikš-cionių organizaciją, žudžiusiā musulmonus...

Šie faktai atkurti ne viename vai-dybiniame ar dokumentiniame fil-me, nors man labiausiai įsiminė Ari Folmano animacinis „Valsas su Ba-širu“. Paradoksas, bet animacinė juosta kur kas mažiau salygiška už „Moterį, kuri dainuoja“. Matyt, todėl, kad „Valsas su Baširu“ konkretus yra kaltės ir atsakomybės jausmas. Villeneuve'as elgiasi atvirkščiai. Jis nekaltina nei vieną, nei kitą. Au-kos jo filme yra ir žudikai. Naval yra auka ir žudikė, jos vyrausias sūnus kartu yra ir musulmonų snaiperis, ir krikšcioniu kalėjimo kankintojas sadistas. Filme tai rodoma gana pri-kišamai, pasitelkus poetiškus vaiz-dus ir iliustratyvių muziką. Tačiau logika šluuboja. Pirmiausia neįtik-tina, kad pažangioje aplinkoje atsi-dūrusi (dėdė leidžia pacifistinių laik-raštų) ir universite studijuojanti Naval susirengia ieškoti į našlaičių namus atiduoto kūdikio tik prasi-dėjus karui, neįtikina ir krikšcionės Naval pasirengimas padėti musul-monams. Išpudingos autobuso su-deginimo scenos vis dėlto nepakan-ka, kad moterisaptaptu teroriste ir žudyti savus. Teatrališkas salygišku-mas ir čia pakiša koja, bet leidžia supaprastinti ir konfliktus, ir per-sonažų motyvus. Žiūrovus, aišku, sužavi „Moters, kuri dainuoja“ jaus-mingumas, kuris yra svarbiausias panašių filmų ingredientas. Prie jo pridėkime šiek tiek žiaurumo, tra-giškos lemties, sudėtingų tévų ir vai-kių santykų, mirties motyvus ir žiupsnelį egzotiškų tolimų kraštų vaizdų, gaubiamų poetiškos atmo-sferos.

Svarstydamas apie „Moters, kuri dainuoja“ sekėmės mechanizmą, pri-siminiu taikliai Jurijaus Civjano pa-stabą. Nagrinėdamas ikirevoluciunes

„Laisvėje“

rusų kino melodramas ir jų liūdnų pabaigų poveikį žiūrovams, Civjanas įžvelgia ryšį su XIX a. rusų teatro melodrama, kildinama iš klasici-zmo epochos tragedijos. Pastaroji buvo adaptuota iki masinės sąmonės lygio ir labai išpopuliarejo pla-čiausiuose visuomenės sluoksniuose. „Moters, kuri dainuoja“ mechanizmas panašus – antikinė tragedija apie likimą, moterį ir atsakymo į svarbiausius klausimus ieškančius jos vaikus filme redukuota iki tam tikro šiuolaikinės ir pakankamai pažangios masinės sąmonės lygio. Filmas ne tik šokiruoja vis dar tabuizuota in-cesto istorija, bet ir dar kartą pa-tvirtina žiūrovų moralinius įsitikini-mus ir įsivaizdavimus apie karą bolybes bei moters pasiaukojimą.

Jei rumunų režisierius Bogdanas George Apetri filme „Laisvėje“ bū-tų pasinaudojęs panašiu receptu, jis tikrai būtų sulaukęs daug didesnio žiūrovų dėmesio. Bet pasakodamas apie vieną buvusios prostitutės Matildos, kuri iš kalėjimo išleidžiama į motinos laidotutes, gyvenimo die-ną, jis nepasirinko nei laimingos melodramatiškos pabaigos, nei aiškios moralisto pozos. Nors jo pasako-jama istorija tokia pat dramatiška ir universal. Matilda (meistriška Ana Ularu) nusprenžia pakeisti likimą. Ji nori pabėgti į laisvę, susi-grążinti sūnumi ir gyventi kitaip nei iki šiol. Ji nesirenka priemonių ir yra

Rodo TV

Rašant keisti save ir pasaulį

Michaelis Winterbottomas yra iš tų režisierų, kurie nuolat keičia stilių ir temas. Todėl nenuostabu jo filmografijoje šalia pornografinėmis dažnai pavadinamų „9 dainų“ pa-matyti festivalių apdovanotą „Keilią į Gvantanamą“. Kasmet Winter-bottomas sukuria po filmą ar net daugiau, paskutinis pas mus rodytas – nepavykšs film noir „Žudikas manyje“. Sekmadienį (LTV, 10 d. 22.15) parodys vieną rečiau prisimenamų režisieriaus juostą „Istorija apie gaidelį ir jautuką“ (2004). Ši komedija – originalus bandymas perkelti į ekraną XVIII a. anglų li-teratūros šeđevrą – Laurence'o Sterno romaną „Tristramo Šendžio gyvenimas ir mintys“, paveikusį ne vieną rašytoją, net Denis Diderot ar Balzacą. Filme susipina romanai ir filmo herojų, pirmiausia Stev'o Coogano vaidinamo Šendžio, pa-

stangos ji ekranizuoti. Filmavimas pateikiamas kaip romano rašymo procesas. Rezultatas tikrai nusipel-no dėmesio.

Kitas savaitės filmas, kurio nevalia praleisti, – Davido Fincherio „Zodiakas“ (LNK, 9 d. 00.10). Esu didelis šio režisieriaus gerbėjas, nes jis sugeba kitaip pažvelgti į pačius chrestomatiškiausius Holivudo žanrus ir personažus. Ne išimtis ir šis filmas, pasakojantis apie 7-ajame ir 8-ajame dešimtmeciais San Francis-ko gyventojams siaubą kėlusio seriji-nio žudiko, mielai laiškais bendravu-sio su žiniasklaida ir pasirašinėjusio Zodiaku, paeškas. Jis tapo ne vieno filmo personažo prototipu ir iki šiol neaišku, kas iš tikrujų buvo Zodiakas, neaišku net jo aukų skaičius: dabar nurodoma tarp 37 ir 200. Režisieriai įkvėpė du Roberto Graysmitho, kurį filme vaidina Jake'as Gyllenhaalas, romanai. Graysmithui Zodiako paeška tapo tikra gyvenimo obsesija. Man pasirodė, kad filmas ir yra būtent apie tai. Be abe-

jo, tai ir neįtiketinai meistriškas ir niūrus kūrinxys, juolab kad režisierius nesivaiko kičinio, spalvingo ir saldaus 7-ojo dešimtmecio įvaiz-džio, kurį dabar mielai išnaudoja vi si, kurie netingi.

Richardo LaGravenese 2006 m. „Laisvės puslapiai“ (TV3, 9 d. 01.00) herojė – jauna mokytoja Irin (Hilary Swank), kuri pradeda dirbtį mokyloje. Jos mokiniai – patys „sunkiausi“, pasirengę bematant pasipriešinti, susiburti į klanus ir grupes. Jauna mokytoja stengiasi užmegztį ryšį su klase. Priemone tampa rašymas. Filmo pagrindu tapo Erin Gruwell ir jos mokiniai knyga labai ilgu pa-vadinimu „Laisvės rašytoju dieno-raštis: kaip ypatingu paauglių gru-pė pasinaudojo rašymu, norėdama pakeisti save ir aplinkinių pasaulį“ („The Freedom Writers Diary: How a group of Extraordinary Teens Used Writing to Change Themselves and the World Around Them“). Įdomu, kad mokytoja pasitelkė 7-ojo dešimtmecio pacifistų judėjimo

„Istorija apie gaidelį ir jautuką“

„The Freedom Riders“, kovoju-si su rasine segregacija, patirti. Žinoma, filmas didaktiškas, bet jo mintis – rašant keisti save ir pasaulį – man vis dar skamba gražiai ir įtikinamai.

Geriausiu visų laikų čekų filmu kritikų išrinkta František Vlačilo 1967 m. istorinę dramą „Marketa Lazarova“ (LTV2, 9 d. 23 val. 1 serija) televizija jau rodė, bet jis galima žiūrėti ir ne vieną kartą. Pagal Vla-dislavo Vančuros romaną sukurtas

filmas nukelia į XIII amžių. Jame rodomas konfliktas tarp jau mištančios pagonybių ir krikšcionybės, bet pasakojimo centre atsidūrė į vienuolyną susirengusios jaunosis Marketos meilės savo prievertauto-jui istorija. Nespalvotas, stilizuotas, kartais surrealista filmas savo laiku buvo lyginamas su Ingmaro Bergmano „Šaltiniu“.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Parodos	Vilniaus fotografijos galerija Stiklių g. 4 nuo 8 d. – Roman Drits (Latvija) fotografijos paroda „Prelidija“	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus Pilies g. 40 iki 14 d. – tautodailininkų Eugenijos ir Antano Fausto Vaišvilų tapybos darbų paroda „Kai išnyksta laikas“	„7md“ rekomendacija
VILNIUS			Dailė
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija nuo 8 d. – Stasio Eidrigevičiaus kūrybos paroda „Veidas ant kaukės“			Šiandien (balandžio 8 d., penktadienį) 18 val. <i>Nacionalinėje dailės galerijoje</i> didžiojoje ekspozicijų salėje atidaroma <i>Stasio Eidrigevičiaus kūrybos paroda „Veidas ant kaukės“</i> . Parodos kuratorės: Regina Urbanienė, Milda Žvirblytė. Menininkas Lietuvoje yra gerai žinomas ir vertinamas, todėl labai įdomu bus peržvelgti platesnį jo kūrybos pristatymą, sudėliotą iš 1974–2010 m. sukurtų darbų. Parodą sudaro trys dalys – „Miglotą“, „Melancholią“ ir nostalgiją“ ir „(Ne)mirtiną“.
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „XX amžiaus romantiškas Vaclovas Kosciuška (1911–1984)“			NDG (Konstitucijos pr. 22, Vilnius) dirba antradienį, trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį 12–19 val., ketvirtadienį 13–20 val., sekmadienį 12–17 val. Paroda veikia iki birželio 5 d.
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 22</i> Paroda „Leonas Lagauskas. Estampai. Piešiniai. 1954–2009 metų kūryba“			Visą balandžio mėnesį (ketvirtadieniais 18 val.) verta sekti <i>Nacionalinės dailės galerijos</i> auditorijoje vykstantį filmų peržiūrų ciklą „Šokis kine. Kino ir vaizdo choreografija“. Programoje rodomi reti ir mažai žinomi avangardiniai šokio filmai bei pasaulinio garso choreografų ir kino kūrėjų darbai.
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3 A</i> Mados paroda „Art Deco stilis (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Karališkės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“ Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“			Idomiai kuria jauna tapytoja (neapsiribojanti vien tapyba) <i>Monika Furmanavičiūtė</i> . Jos kūrybos paroda „NuoDĖMĖ ir atPIRKIMAS“ iki balandžio 23 d. veikia <i>Vilniaus grafikos meno centro ekspozicijų salėje</i> , „+“ (Latako g. 3, Vilnius). VGMC dirba antradienį–penktadienį 11–18 val. ir šeštadienį 11–15 val.
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenalas <i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“ Paroda „Kazio ir Gabrielės Varnelijų dovana“			Teatras
Senasis arsenalas <i>Arsenalo g. 3</i> Lietuvos proistorė			Balandžio 9–16 d. vyks 4-asis šiuolaikinės operos festivalis NOA (Naujosios operos akcija). Per 8 dienas bus parodytos 5 įvairių kartų Lietuvos ir užsienio menininkų operų premjeros, surengtos kūrybinės dirbtuvės šiuolaikinio muzikos teatro kūrėjams ir atlikėjams, jaunuų meno kritikų konkursas ir kitų įdomūs renginiai – Vilniaus mažajame teatre, „Menų spaustuvėje“, Šiuolaikinio meno centre, kino teatre „Pasaka“. Daugiau informacijos www.noa.lt
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644</i>			Kinas
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“			Kino centruose „Skalvija“ ir „Pasaka“ – Šarūno Barto filmas „Eurazijos aborigenai“.
„Lietuvos aido“ galerija <i>Žemaitijos g. 11</i> Jūratės Bogdavičiūtės tapyba			
LDS galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Švedų grafikos meno paroda Monikos Furmanavičiūtės kūrybos paroda „NuoDĖMĖ ir atPIRKIMAS“			menų mokyklos Baleto skyrius) 14 d. 18.30 – R. Wagnerio „SKRAJOANTIS OLANDAS“. Dir. – G. Rinkevičius
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> iki 9 d. – Živilino Kempino kūrybos paroda			Nacionalinis dramos teatras
„Arkos“ galerija <i>Aušros Vartų g. 7</i> Ouka Leele (Ispanija) fotografijų paroda „Transgresinė utopija“ Lino Katino paroda „Lietuviški ženklai“ Algirdo Šiekstelės tapybos paroda			Didžioji salė 8 d. 18.30 – M. Krležos „ELITAS (PONA GLEMBAJAI)“. Rež. – I. Buljan (Kroatija) 9 d. 18.30 – F. Dostojevskio „STEPANČIKOVAS“. Rež. – J. Vaitkus
VDA galerija „Akademija“ <i>Pilies g. 44/2</i> iki 16 d. – Dalios Laučkaitės-Jakimavičienės paroda „Šviesa ir fotografinių vaizdų keramikoje – Noctuidae. Kolekcija“			10 d. 12 val. – J. Dautarto „PELENĖ“. Rež. – J. Dautartas 13 d. 18.30 – „VYRAI IR MOTERYS“ (pagal klasikinę baletinę muziką). Choreogr. – A. Cholina („A/CH teatras“)
„Titaniko“ ekspozicijų salės <i>Maironio g. 3</i> Skulptoriaus Adomo Raudžio-Samogits retrospektyvinė (1960–2010) paroda „Jėgos ir įtampos“ iki 9 d. – paroda „Ultraatmintis“			14 d. 18.30 – R.W. Fassbinderio „JUODOJI NAŠLĖ (LAISVĖS KAINA)“. Rež. – Y. Ross Mažoji salė 8 d. 18.30 – P. Sūskindo „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis 9 d. 16 val. – F. Dostojevskio „NUOLANKIOJI“. Rež. – V. Masalskis
Galerija „Actus magnus“ <i>Pilies g. 36–44</i> nuo 13 d. – Jurgitos Jasinskaitės keramikos paroda „Talpyklos“			10 d. 16 val. – L. Bärffuso „SEKSUALINĖS MŪSŲ TĒVŲ NEUROZĖS“. Rež. – R. Kudzmanaitė Studija (iėjimas iš Gedimino pr.)
Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija <i>Vilniaus g. 39/6</i> Paroda „Medis ir paukštis. Improvizacijos“			8 d. 18.30 – „LIŪDNONOS DAINOS IS EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“). Rež. – K. Smedas (Suomija) 13 d. 18.30 – „POETĖ“ (monospektaklis S. Nėries poezijos ir dienoraščių motyvais). Rež. – R. Garuolytė
Galerija „Koridorius“ <i>Vilniaus g. 39/6</i> Jūratės Stauskaitės Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokyklos paauglių grupės mokyklos mokytojų portretų paroda			Vilniaus teatras „Lele“
Lenkijos institutas <i>Didžioji g. 23</i> Tošiki Ozavos (Japonija) fotografijų paroda „Pasteliniai spalvų kelionė 5. Melancholiškoji Lenkija“			9 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis 9 d. 18.30 – PREMJERA! „PAGAL JURGIJ IR KEPURĘ“ (pagal K. Borutos knygą „Jurgio Paketurio klajonės“). Rež. – J. Čiauskaite, dail. – A. Mikutis
Grafikos galerija <i>Vilniaus g. 40</i> nuo 8 d. – Arvydo Žalpio, Žalia – 2 (2-as laiškas kolegai Andreas'ui Pytluk'ui)			10 d. 12 val. – A. Griciaus „DAKTARAS DOLITIS“ (pagal H. Loftingą). Rež. – R. Driežis Mažoji salė 9, 10 d. 14 val. – A. Gustaičio „SILVESTRAS DÜDELĖ“. Scenarijuas aut., rež. ir dail. – R. Driežis
Vilnius			„Menų spaustuvė“
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			7, 9 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – PREMJERA! „PERSONA“ (pagal I. Bergmaną). Rež. – A. Dilytė
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			8 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „ATVIRAS RATAS“. Rež. – A. Giniotis
Spektakliai			Šiuolaikinės operos festivalis „NOA“
VILNIUS			9 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! R. Vitkauskaitės „ID“. Rež. – Y. Ross
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUTINIAI MÉNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys			
Spektakliai			
VILNIUS			
Nacionalinis operos ir baletų teatras 8 d. 18.30 – „RUSIŠKASIS HAMLETAS“ (pagal L. van Beethovenio ir G. Mahlerio muz.)			
Valstybinis jaunimo teatras 8 d. 18.30 – „PASKUT			

13 d. 18 val. *Infotekoje* – šiuolaikinės operos kritikų apskritojo stalo diskusija „KOKYBIŠKOS RECENZIJOS VERSIJOS“

14 d. 19 val. *Kišeninėje salėje* – PREMJERA! R. Mačiliūnaitės „NR. LIEPA“. Rež. – K. Orlova, S. Lagadzė

KAUNAS

Kauno dramos teatras

8 d. 19 val. *Penktajoje salėje* – J. Dell ir G. Sibleyro „TEGYVUOJA BUŠONAS!“

Rež. – R. Vitkaitis

9 d. 18 val. *Penktajoje salėje* – PREMJERA!

G. Padegimo „JAH“. Rež. – G. Padegimas

9 d. 12 val. *Ilgajoje salėje* – I. Paliulytės

„ANDERSEN GATVĖ“ (H.Ch. Anderseno

biografijos ir pasakų motyvais). Rež. –

I. Paliulytė

10, 17 d. 12 val. *Mažojoje scenoje* –

A. Sunklodaitės „KIŠKIS PABÉGÉLIS“ (pagal L. Jakimavičiaus knygę „Lapé ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė

10 d. 15 val. *Ilgajoje salėje* – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS“. Rež. – I. Paliulytė

10 d. 18 val. *Tavernos salėje* – Š. Aleichemo „MENDELIO MILIJONAI“. Rež. – A. Pociūnas

12 d. 18 val. *Tavernos salėje* – I. Pukelytės „MEILĖ PARÝJIUE“. Rež. – I. Pukelytė

13 d. 18 val. *Ilgajoje salėje* – B. Srljanovič „SKÉRIAI“. Rež. – R. Atkočiūnas

14 d. 18 val. *Tavernos salėje* – J. Smuilo „SVÉCIUOSE PAS PULKININKO NAŠLĘ“. Rež. – D. Juronytė

14, 15, 17 d. 18 val. *Penktajoje salėje* – PREMJERA! A. Morgan „MAŽUTIS DINAMITAS“. Rež. – G. Varnas

Kauno muzikinis teatras

8 d. 18 val. – G. Rossini „SEVILOJOS KIRPEJAS“. Dir. – J. Janulevičius

9 d. 18 val. – K. Millöckerio „STUDENTAS ELGETA“. Dir. – V. Visockis

10 d. 12 val. – Z. Bržuitės „VORO VESTUVÉS“. Dir. – V. Visockis

10 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius

14 d. 18 val. – G. Verdi „TRAVIATA“. Dir. – J. Geniušas

Kauno mažasis teatras

9 d. 18 val. – L. de Weck „MYLIMIAUSI“. Rež. – V. Balsys

10 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTU ISTORIJOS“. Rež. – A. Baraiūnas

14 d. 19 val. – „KATYTÉ, „P“ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“). Rež. – V. Balsys

Kauno valstybinis lėlių teatras

8 d. 18 val. – J. Thurber „BALTOJI STIRNA“. Rež. – V. Kublinskas („Trupė liūdi“)

9 d. 12 val. – „MAŽASIS MUKAS“. Rež. – A. Stankevičius

10 d. 12 val. – „ŠEIMYNÉLÉ IS DIDŽIOSIOS GIRIOS“ (pagal G. Beresnevicius pasakas). Rež. – O. Žiugžda

KLAIPÉDA

Klaipédos valstybinis muzikinis teatras

8 d. 18.30 val. – R. Paulo „SESUO KERÉ“ (pagal fonogramą)

10 d. 15 val. – A. Kučinskio „BULVINÉ PASAKA“. Dir. – D. Zlotnikas

ŠIAULIAI

Šiaulių dramos teatras

8 d. 18 val. – H. Ibseno „NORA“. Rež. – S. Račkys

9 d. 18 val. – B. Brechto „PONAS PUNTILA IR JO TARNAS MATIS“. Rež. – A. Pociūnas

10 d. 12 val. – „KUKUČIO KELIONÉ“ (pagal M. Martiniacičio „Kukučio baladės“). Inscen. aut. ir rež. – I. Norkutė

10 d. 18 val. – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – R. Teresas

12 d. 18 val. – šoka N. Juška, A. Paulauskas, O. Konočenko, M. Hamarka, Kauno valstybiniuo muzikinio teatro šokėjai, N. Juškos baleto mokyklos auklėtiniai

13 d. 18 val. – „NUTOLE TOLIAI“ (pagal P. Širvio poezią). Rež. – C. Graužinis (VšĮ teatras „Cezario grupė“)

PANEVĖŽYS

J. Miltino dramos teatras

8 d. 18 val. – F. Garsia Lorcos „BERNARDOS ALBOS NAMAI“. Rež. – R. Kudzmanaitė (Vilniaus teatro grupė)

9 d. 17 val. – L. Tolstojaus „KREICERIO SONATA“. Rež. – S. Varnas

10 d. 17 val. – J. Poiret „BEPROTIŠKAS SAVAITGALIS“. Rež. – A. Keleris

13 d. 18 val. – Lietuvos baleto žvaigždės

Koncertai

Lietuvos nacionalinė filharmonija

8 d. 16 val. *Dulkšto kultūros namuose* – kamerinės muzikos koncertas „Iš širdies į širdį“. J. Leitaitė (mecosopranas), S. Krinickinas (gitara)

9 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – M.K. Čiurlionio mirties 100-osioms metinėms. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai V. Landsbergis (fortepijonas), I. Milkevičiūtė (sopranas), P. Giunteris (mušamieji). Dir. – J. Domarkas. Programoje M.K. Čiurlionio, A. Šenderovo kūriniai

10 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – M.K. Čiurlionio mirties 100-osioms metinėms. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistai V. Landsbergis (fortepijonas), I. Milkevičiūtė (sopranas), P. Giunteris (mušamieji). Dir. – J. Domarkas. Programoje M.K. Čiurlionio, A. Šenderovo kūriniai

10 d. 16 val. *Taikomosios dailės muziejuje* – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistas M. Vitulskis (tenoras). Programoje L. Bochevini, K. Vasiliauskaitės kūriniai

10 d. 16 val. *Trakų pilies Didžiojoje menėje* – koncertų ciklas „Muzika Trakų pilypė“. Baltijos gitarų kvartetas: Z. Čepulėnas, S. Krinickinas, S.S. Lipčius, CH. Ruebensas. Programoje J.S. Bacho, L. Boccherini, J. Sparks, A. Dvoržako, M. Ravelio kūriniai

13 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – Žemės drebėjimo ir cunamio aukoms Japonijoje atminti. Lietuvos kamerinės orkestras. Solistai Ž. Malikiunas (smuikas), R. Beinaris (obojus). Dir. – R. Šervenikas. Programoje T. Takemitsu, J.S. Bacho, E. Griego, W.A. Mozartas, J. Haydn kūriniai

14 d. 13 val. *Vilkyskių vidurinėje mokykloje*, 14 d. 18 val. *Smalininkų technologijų ir verslo mokykloje* – kamerinės muzikos koncertas „Mums meilės reikia“. J. Leitaitė (mecosopranas), N. Ralytė (fortepijonas). Programoje F. Schuberto, C. Francko, G. Fauré, E. Griego, A. Raudonikio ir kt. kūriniai

VILNIUS

Kongresų rūmai

8 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Grojame drauge: P. J. L. Geniušai“. P. Geniušas (fortepijonas), L. Geniušas (fortepijonas). Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dir. – J. Geniušas. Programoje D. Šostakovičius, K. Szymanowskio, A. Dvoržako, J. Brahmo kūriniai

10 d. 18 val. – *Mažojoje salėje* – D. Puodžiukas (smuikas), A. Puodžiukas (fortepijonas)

13 d. 19 val. *Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje* – Žemės drebėjimo ir cunamio aukoms Japonijoje atminti. Lietuvos kamerinės orkestras. Solistai Ž. Malikiunas (smuikas), R. Beinaris (obojus). Dir. – R. Šervenikas. Programoje T. Takemitsu, J.S. Bacho, E. Griego, W.A. Mozartas, J. Haydn kūriniai

14 d. 13 val. *Vilkyskių vidurinėje mokykloje*, 14 d. 18 val. *Smalininkų technologijų ir verslo mokykloje* – kamerinės muzikos koncertas „Mums meilės reikia“. J. Leitaitė (mecosopranas), N. Ralytė (fortepijonas). Programoje F. Schuberto, C. Francko, G. Fauré, E. Griego, A. Raudonikio ir kt. kūriniai

VILNIUS

Rašytojų klubas

8 d. 17 val. – rašytojo P. Palilionio kūrybos vakaras. Vakare dalyvauja rašytojas P. Palilionis, literatūrologas V. Areška, aktorė D. Jankauskaitė, pianistė Š. Čepliauskaitė, dainininkė R. Preikšaitė. Vakarą veda literatūros kritikas V. Sventickas

12 d. 17.30 – poetė E. Drungytės kūrybos vakaras. Vakarė dalyvauja poetai E. Drungytė, K. Platelis, D. Kajokas

Vilniaus mokytojų namai

8, 9 d. – šventė „Literatūrinės Vilniaus slinktys“ 11 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras iš ciklo „Pažinkime Vilnių“ Vakaro tema „Ar lietuviškasis Vilnius tik Šventaragis ir Šlapeliai?“ Svečiuose profesorius A. Bumblauskas

12 d. 18 val. *Svetainėje* – vakaras „Pasidainavimai su Veronika“. Dainyno „Padainuosis mes sujėj“ pristatymas

13 d. 17 val. *Svetainėje* – paskaita „Baltijos gintaro, grožio kosmetikoje praktika“. Pranešėjas J. Skonsmanas

Nacionalinis muziejus

14 d. 17 val. – „Ketvirtadienio kultūros istorijos vakarių“ Bažnytiniai žanrai šiuolaikinėje lietuviškoje muzikoje. Muzikologė D. Kalavinskaitė

Bibliografinės žinios

MENAS. FOTOGRAFIJA

100 x 81 : [tapybos albumas] / Antanas Obcarskas ; [vertė Kotryna Džilavjan]. – [Kaunas] : Arx Baltica, 2011 (Kaunas : Arx Baltica). – 78, [1] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-39-114-2

153 įdomiausių Lietuvos dvarai : [ilustruotas žinynas / sudarytojai Danguolė Kandrotienė ir Vytautas Kandrotas]. – Kaunas : Terra publica, 2011 (Kaunas : Arx Baltica). – 319, [1] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-652-73-1 (jr.)

Idealus fotoalbumas nuo A iki Z / Susan Pickering Rothamel ; iš anglų kalbos vertė Asta Ivanovienė. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Kaunas : Spaudos praktika). – 303, [1] p. : iliustr. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-208-0

Patirčių realumas : [teatro režisierės] Dalios Tamulevičiūtės kūrybinės biografijos studija / sudarytoja ir autorė Ramūnė Marcinkivičiūtė. – Vilnius : Kultūros barai, 2011 (Vilnius : Spauda). – 495, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-8003-05-5

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Akivarų atspindžiai : sociosofinės mintys cilėmis / Romualdas Grigas. – Vilnius : pedagoginio universiteto leidykla, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 251, [1] p. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-20-593-7

Aš esu legenda : romanas / Richard Matheson ; iš anglų kalbos vertė Rasa Krulkauskienė. – 2-oji patais. laida. – Kaunas : Obuolys [i.e. MEDIA INCOGNITO, 2011] (Gargždai (Klaipėdos r.) : Print-it). – 317, [2] p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-403-205-9

Estetinė literatūros gyvybė : aksioliginis šiuolaikinės lietuvių prozos spektras / Vytautas Martinkus ; Vilnius : pedagoginis universitetas. Lituanistikos fakultetas. Lietuvių literatūros katedra. – Vilnius : Vilnius pedagoginio universiteto leidykla, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 333, [1] p. – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-20-584-5 (jr.)

Gėlės mūsy plenuse : mokslineis fantastikos romanais / Julij Burkin ; iš rusų kalbos vertė Vlada Baubonienė. – Kaunas : Eridanas, 2011 (Kaunas : Arx Baltica). – 298, [2] p. – (Pasaulinės fantastikos aukso fondas, ISSN 1822-6302 ; t. 480). – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9986-97-268-6

Kelionė į pasaulio centrą : [pastebėjimai iš elektroninio dienoraščio "gintas.blogas"] / Gintautas Labanauskas. – [Kaunas : Arx Baltica, 2011] ([Kaunas] : Arx Baltica). – 114 p. : iliustr. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9955-39-115-9

Komparatyvinis Europos literatūros matmuo : mokslo studija / Nijolė Leonora Vaičiulienaitė-K

„Egzorcizmas“

Savaitės filmai**Devintojo legiono erelis *****

Jei norite suprasti, kodėl dabar reikia kariauti Afganistane, Irake, remti Libijos sukilėlius, pasižiūrėkite naują Kevino Macdonaldo („Paskutinis Škotijos karalius“) filmą apie Romos legionierių Marką Akvilą, kuris 140 m. e. metais vyksta į Britanijos Šiaurę ieškoti prieš dvidešimt metų žuvusio savo tėvo ir jo legiono simbolio – metalinio erelio. Drąsuoliui, kurį suvaidino patraukliausiu Holivudo vyriškiu vadintamas Channingas Tatumas, talkina jo vergas, britų kovotojo sūnus Esko (gerokai ugtelejės Bellis Eliotas – Jamie Bellas). Kartu jiems teks ievikti daug sunkumų ir susikauti su žiauriais barbarais. Galiausiai triumfuos garbė ir kultūra. Pasakojimo paprastumą režisierius „atskiedžia“ išpudingais laukinės gamtos peizažais ir be kompiuterių sukurtomis mūšių scenomis (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Egzorcizmas **

Abejotė Dievo egzistavimui? Patikėkite šetonu, tada patikėsite ir Dievu. Tokią nesudėtingą logiką abejojantiems siūlo filmo kūrėjai ir pateikia, jų galva, labai įtikinamus šetono buvimo įrodymus. Pastarasis apsėda net Anthony Hopkinsono vaidinamą kunigą egzorcistą. I apsėstą Hopkinšą, tiesių sakant, graudu ir gėda žiūrėti, bet būtent jis ir tampa paskutiniu argumentu pagrindiniam Mikaelio Hafströmo filmo herojui – būsimam kungiui Maiklui Kovakui (nuobodus ir vienodas Colinas O'Donoghue). Šis amerikietis suabejojo savo pašaukimu būti kungių. Atvykės į Romą, Vatikano surengtuose egzorcistų mokymuose Maiklas dalyvaus Hopkinsono vaidinamo kunigo Luko Trevanto egzorcizmuose. Tai bus pirmas žingsnis į tikėjimo atradimą. Keistokas siaubo, egzorcizmų ir pasvarstyti apie tikėjimo paieškas mišins filme trikdo ir verčia abejoti kilniomis kūrėjų intencijomis. Taip pat vaidina Ciaran Hinds, Alice Braga, Toby Jones, Maria Grazia Cicunotta, Rutger Hauer (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Likimo ekspertai ***

Režisūroje debiutuojantis scenaristas George'as Nolfi filmo pagrindu pasirinko Philipo K. Dicko apskrymą. Iš jo, matyt, filme liko nedaug, nes sunku įsivaizduoti Dicką pasakojant romantiską istoriją apie meilę, nugalinčią aukščiausius jėgus iš anksto gręžtai suplanuotą likimą. Matto Damone herojus Deividas daro puikią politiko karjerą. Jis – charizmatiškas, protinges ir jautrus. Aitsitkininis susitikimas su jauna moterimi (Emily Blunt) gali pakeisti jo likimą. Kažkas suinteresuotas, kad taip neatsitiktų: Deividas turiapti JAV prezidentu. Jis išskiriama su mergina ir po kelerių metų jos ilgisi. Deividas pasirinks meilę, rizikuodamas prarasti savo tapatybę. Nors filme rodoma meilės ir pasirinkimo istorija, jos fonas – gana megalomaniškas, kūrėjai akivaizdžiai lygiuoja į „Matricą“ ir panašius „pasaulinio sąmokslo“ filmus (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Savaitė be žmonų *

Komedija pirmiausia patriotams, nes kas dar, būdamas sveiko proto, nuspręs mėgautis režisieriu Bobby ir Peterio Farrelly humoro jausmu? Tik lietuvių, kuriems glosto savimonė iki tol labiau amerikiečių televiziuje išpopuliarėjusio komiko Jasono Sudeikio pavardės skambesys. Kartu su Owenu Wilsonu jie vaidina du geriausius draugus Riką ir Fredą. Abu susituokę jau senokai, tad nenuostabu, kad jų šeimyniniame gyvenime atsiranda ne tik visagaliai nuobodžio pavoju. Žmonos suteikia vyrams carte blanche. Savaitė jie gali daryti, ko tik širdis užsigieis. Bet, aišku, kai nori geriau, išeina kaip visada (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Tarnybinis romanas. Dabartiniai laikai **

Popularaus Eldaro Riazanovo filmo, kuriame vaizduojamas sovietų valdininkų gyvenimas bei papročiai, perdirbiny. Pasakojimas apie neišvaizdžios viršininkės ir jos tylenio pavaldinio romaną perkeltas į mūsų dienų Maskvą. Režisierius Sariko Andreasiano požiūri į originalą liudija faktas, kad originalo autorius atsisakė dalyvauti naujo filmo premjeroje. Tačiau filmas muša Rusijoje visus lankomumo rekordus. Pagrindinius vaidmenis tame sukūrė Svetlana Chodčenkova („Mažoji Maskva“), Vladimiras Zelenskis, Maratas Bašarovas, Anastazija Zavorotniuk (Rusija, 2011). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštapaitytė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras**VILNIUS****Forum Cinemas Vingis**

8, 11–14 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 14.30, 17, 19.30, 22.10; 9, 10 d. – 12, 14.30, 17, 19.30, 22.10

8–14 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 19, 21.30

8, 11–14 d. – Išėties kodas (JAV, Prancūzija) – 15.45, 18.20, 21 val.; 9, 10 d. – 13.15, 15.45, 18.20, 21 val.

8–14 d. – Justin Bieber: niekada nesakyk niekada (3D angl.) – 12.30, 17.15, 22 val.

Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 11, 13.45, 16.15

9 d. – G. Rossini „Grafas Ory“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 20 val.

12 d. – Raudonkepuraitė (JAV, Kanada) – 18.50

15 d. – „Happyedless“ 3D vaizdo it tikro garso koncertas – 19, 21 val.

8–14 d. – Op (JAV) – 11.30, 14, 16.30,

18.45, 21 val.

8–11, 13, 14 d. – Rango (JAV) – 11.45,

14.15, 16.45, 19.15, 21.45; 12 d. – 11.45,

14.15, 16.45, 21.45

8, 11–14 d. – Tarnybinis romanas. Dabartinių laikai (Rusija) – 14.50, 17.45, 20.30;

9, 10 d. – 12.10, 14.50, 17.45, 20.30

8–14 d. – Sea Rex – Jūrų dinozaurai (3D, D. Britanija, Prancūzija) – 11, 15.30, 20, 10

8, 11–14 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 16.40, 21.30; 9, 10 d. – 11.45, 16.40, 21.30

8–14 d. – Savaitė be žmonų (JAV) – 14.15, 19.10

8, 10–14 d. – Suvaidink mano žmoną (JAV) – 18.45, 21.45

8, 11–14 d. – Egzorcizmas (JAV) – 18 val.; 9, 10 d. – 13, 18 val.

8–14 d. – Likimo ekspertai (JAV) – 15.30,

20.45

8, 11–14 d. – Pasaulinė invazija: mūsų dėl Los Andželo (JAV) – 17.45; 9, 10 d. – 12.45, 17.45; 8–14 d. – Nelauktas smūgis (JAV) – 15.15, 20.30

Forum Cinemas Akropolis

8–14 d. – Išėties kodas (JAV, Prancūzija) – 11.45, 14.15, 16.45, 19.10, 21.40

Mano numeris ketvirtas (JAV) – 11.30, 14,

16.30, 19, 21.30; Devintojo legiono erelis (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.45, 21.15;

Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.15, 12.30, 15.20; Justin Bieber:

niekada nesakyk niekada – 12.45, 17.45; 8–14 d. – Op (JAV) – 14.15, 19.10

8, 9 d. – Palaidotas gyvas (Ispanija) – 18 val.

11 d. – Mergina, kuri žaidė su ugnimi (Švedija, Danija, Vokietija) – 15 val.

11 d. – Mergina su drakono tatuiruote (Švedija, Danija, Vokietija, Norvegija) – 18 val.

12 d. – D. Vaišnorų filmai: Giedrė – 14 val.; Mylių kulkų tavo širdyje – 16 val.

13 d. – R. Lileikio filmai: Saša – 16 val.; Dangaus šešėlis – 18 val.

14 d. – Anarchija Žirmūnuose (rež. S. Drungė) – 14 val.

14 d. – Kvėpavimas (P. Korėja) – 16 val.

14 d. – Aš aptarnauvau Anglijos karalių (Čekija) – 18 val.

KAUNAS**Forum Cinemas**

8, 9 d. – Mano numeris ketvirtas (JAV) – 13.30,

16, 18.45, 21.15, 23.30; 10–14 d. – 13.30,

16, 18.45, 21.15

8, 9 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 14,

16.30, 19, 21.30, 23.59; 10–14 d. – 14, 16.30,

19, 21.30

8, 9 d. – Išėties kodas (JAV, Prancūzija) – 19.40, 21.45, 23.55; 10–14 d. – 19.40, 21.45

8–14 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.15, 12.30, 15.15

8 d. – „Kino pavasaris 2011“

8–14 d. – Op (JAV) – 10.30, 12.45, 15, 17.15

8, 11, 12, 14 d. – Rango (JAV) – 13.55, 16.30; 10 d. – 11.15

8–14 d. – Sea Rex – Jūrų dinozaurai (3D, D. Britanija, Prancūzija) – 11, 15.45, 21 val.

8–9, 11, 12, 14 d. – Tarnybinis romanas. Dabartiniai laikai (Rusija) – 19.15, 21.30; 13 d. – 21.30

8–14 d. – Suvaidink mano žmoną (JAV) – 18, 20.45; Tikras išbandymas (JAV) – 19.30; Nelauktas smūgis (JAV) – 22 val.

ŠIAULIAI**Forum Cinemas**

8–14 d. – Devintojo legiono erelis (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30; Mano numeris ketvirtas (JAV) – 12.15, 15, 18.15, 20.45;

8 d. – Meškiukas Jogis (3D, JAV, N. Zelandija) – 10.30, 13; 9–14 d. – 10.30, 13, 15.30

9–14 d. – Justin Bieber: niekada nesakyk niekada – 18 val.

9 d. – „Kino pavasaris 2011“

8 d. – „Happyedless“ 3D vaizdo it tikro garso koncertas – 19, 21 val.

8–14 d. – Op (JAV) – 10.15, 12.30, 14.45, 17.15

8, 11–13 d. – Rango (JAV) – 13.15, 15.45, 18.30; 9 d. – 10.45; 10 d. – 10.45, 13.15,

15.45, 18.30; 14 d. – 13.15, 15.45

8–14 d. – Suvaidink mano žmoną (JAV) – 19.30, 22 val.

9–14 d. – Sea Rex – Jūrų dinozaurai (3D, D. Britanija, Prancūzija) – 21.15

8, 10–14 d. – Didžiosios motušės namai. obuolyse nuo obelų... (JAV) – 21 val.

© „7 meno dienos“ Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Bernardinų g. 10, 01124